

A-18643

A. PREINVALTS

Kolhoosi
REVISJONIKOMISJONI
ÜLESANDED



EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

ARH

A-18643

Sundeksemplar

A. PREINVALTS

KOLHOOSI
REVISJONIKOMISJONI
ÜLESANDED



EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1950

ARHIIVKOGU

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu

8678



I. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ TÄHTSUS.

NSV Liidu Konstitutsiooni punkt 5 määratleb kolhoosi-omandi sotsialistliku omandi vormina, mis ongi kolhooside majanduslikuks aluseks. Ühiskondlik omand loob kolhoosides avarad võimalused kolhoosnikute ainelise ja kultuurilise heaolu tõstmiseks. Seepärast omab selle ühiskondliku omandi suurendamine ja tugevdamine meie kolhooside elus suurt tähtsust. Seda on eriti rõhutatud ÜK(b)P XVIII kongressi otsustes, ÜK(b)P Keskkomitee veebruaripleenumi otsustes ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee peaaegu kõigis otsustes, mis puudutavad kolhoosielu.

Nõukogude seadusandlus osutab võitlusele kolhooside ühiskondliku omandi laialikandmise, varastamise ja kahjustamise vastu väga suurt tähelepanu, mida iseloomustab ilmekalt NSV Liidu Ülemnõukogu 4. juuni 1947. a. seadlus. Võitlus kolhooside ühiskondliku omandi kaitsmise eest seisneb eelkõige võitluses põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste vastu, sest peaaegu kõik artelli põhikirja rikkumised toovad kaasa ainelise kahju kolhoosi ühismajandile. Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja EK(b)P Keskkomitee määruses «Põllumajandusliku artelli tüüp-põhikirjast kõrvalekaldumise faktidest mõnedes Eesti NSV kolhoosides» on kolhoose tõsiselt hoiatatud, et kolhoosi põhikirjast mittekinnipidamine võib põhjustada tõsiseid raskusi artelli ühismajandi tugevdamise taotlemisel.

Võitluses artelli põhikirja rikkumiste vastu, kolhoosides majandusliku ja organisatsioonilise õõnestamise vastu on eriti tähtis osa revisjonikomisjonidel, kes peavad olema tõelised valvsad üldkoosolekute silmad ja kõrvad, millede nägemise ja kuulmise piirkonda kuulub kogu kolhoosielu oma kõige pisemateski avaldustes, toimingutes ja talitlustes. Revisjonikomisjoni tööst oleneb suurel määral see, kui rangelt peavad kolhoosnikud kinni põhikirja sättest, kuivõrd

austavad kolhoosi ühiskondliku vara puutumatus ja kuidas nad võitlevad loodrite, näppajate ning lohakate töötajate vastu. Kogemused näitavad, et põhikirja rikkumise juhtumeid esineb sagedamini just neis kolhoosides, kus revisjonikomisjonide töö on nõrk.

Revisjonikomisjonide töö vastutus meie oludes on eriti suur, kuna klassivõitlus maal on võtnud teistsuguse iseloomu, kui see oli ajal enne kolhoosikorra üleminekut. Kulakluse jäänused ja maskeerunud kodanlike natsionalistide sabarakud püüavad (ja mõnes kohas teatavate tagajärgedega) pugeda kolhoosidesse, võita vähemteadlike kolhoosnikute usaldust, hankida endale kolhoosides vastutavaid ametikohti, et õõnestada kolhoose seestpoolt. See asjaolu tõstab revisjonikomisjonide osatähtsust, esitab neile suuri nõudeid kolhooside majandusliku ja finantstegevuse kontrollimisel. Revisjonikomisjonid ei tohi piirduda sellega, et teostavad revideerimist ainult üks-kaks korda aastas, kontrollides pealiskaudselt juhatuse tegevust. Revideerida tuleb vähemalt neli korda aastas, nagu seda nõuab põllumajandusliku artelli põhikiri, ja ka siis, kui on signaale juhatuse või mõne kolhoosi ametimehe ebaseadusliku talitusviisi kohta, ning revideerida tuleb hoolikalt ja üksikasjaliselt. Revisjonikomisjon peab olema printsiipiaalne ja õiglaselt karm kuritarvituste avastamise puhul ega tohi sallida mingisugust leplikkust kolhoosikorra vastu eksijate suhtes, nõudes neilt juhatuse kaudu sisse kahjutasu kolhoosile tekitatud kahjude eest ja esitades nende kohta materjalid juurdlusorganitele.

Oma töös peab revisjonikomisjon võtma juhendiks seltsimees Stalini järgmised sõnad: «Sallida ühiskondliku omandi varastamist ja näppamist — olgu küsimuses riigi omand või kooperatiivide ja kolhooside omand — ja tähele panemata jätta säärased kontrevolutsioonilised nurjatused, — tähendab kaasa aidata nõukogude korra õõnestamisele, mis tugineb ühiskondlikule omandile kui oma alusele»¹. Ei piisa kaugeltki sellest, et revisjonikomisjoni on valitud ausad ja tublid kolhoosnikud, kellele kuulub kõikide kolhoosiliikmete usaldus. Revisjonikomisjoni liikmed peavad õppima nägema igas küsimuses poliitilist külge, neid ajasid, mis on tinginud ühe või teise kuritarvituse toimepaneku. Seda õpivad nad aga uurides tähelepanelikult revideerimisel avastatud kuritarvitusi ja inimesi, kes neid on korda saatnud.

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, Tallinn, 1945, lk. 348.

II. REVISJONIKOMISJONI ÜLESANDED.

Oma töös juhindub revisjonikomisjon põllumajandusliku artelli põhikirja punktis 25 antud juhendist ning tema otsene ülesanne on teostada ühiskondlikku kontrolli kolhoosi juhatuse tegevuse üle. Revisjonikomisjoni tööd nimetame sellepärast ühiskondlikuks kontrolliks, et revisjonikomisjon valitakse kolhoosnike üldkoosoleku poolt ning ta annab oma tegevusest aru üldkoosolekule, mis on seega üks kolhoosidemokraatia teostamise vorme.

Põllumajandusliku artelli tüüp-põhikirja punkt 25 määratleb revisjonikomisjoni ülesandeid järgmiselt: «Revisjonikomisjon kontrollib juhatuse kogu majanduslikku ja rahalist tegevust, ta kontrollib, kas kõik rahalised ja naturaalsed laekumised on ettenähtud korras artelli tuludesse kantud, kas summade kulutamisel peetakse kinni põhikirjas ettenähtud korrast, kas artelli vara hoitakse küllalt hoolikalt, kas ei esine artelli vara ja raha raiskamist, kuidas artell täidab oma kohustusi riigi vastu, kuidas ta tasub oma võlgu ja kuidas ta artelli võlglastelt võlgu sisse nõuab.

Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon hoolikalt kõiki artelli arveldusi oma liikmetega, selgitab välja iga väärarvestuse, iga normipäevade ebaõige juurdearvestamise ja normipäevade väljamaksmise hilinemise juhtumi ning muud artelli ja ta liikmete huvide riivamise juhtumid.

Revisjonikomisjon teostab revideerimist vähemalt 4 korda aastas. Juhatuse poolt üldkoosolekule esitatava aastaaruande kohta teeb revisjonikomisjon oma otsuse, mille üldkoosolek ära kuulab otsekohe pärast juhatuse aruannet. Revisjoniakti kinnitab üldkoosolek. Oma tegevuse eest vastutab revisjonikomisjon artelli liikmete üldkoosoleku ees.»

Meie kolhooside praktika näitab, et revisjonikomisjonid ei pea iga kord kinni artelli põhikirja eelpooltoodud punktist, toimetades revideerimisi vähem kui 4 korda või ainult neli korda aastas ning juhatuse aastaaruande kohta teevad otsusi pealiskaudselt, põhjalikult analüüsimata juhatuse tegevust, esile toomata selles esinevaid puudusi ning selgitamata nende põhjusi. Mõnedes kolhoosides piirduvad revisjonikomisjonid kolhoosi juhatuse majandusliku ja rahalise tegevuse, kassaseisu ning materiaalsete väärtuste sissetuleku ja väljamineku kontrollimisega, jättes sootuks kõrvale kolhoosi juhatuse tegevuse teised küljed, nagu riiklike müügikohuslike normide täitmine, normipäevade õiglane arvestamine,

arvelduste õigeaegne tegemine kolhoosnikutega jne. Muidugi on õige, et revisjonikomisjon peab osutama peatähelepanu kontrollile kolhoosi varanduse säilivuse, raha ja materjalide ökonomise kulutamise üle; kuid üksnes sellega leppida ei tohi. Ülesanded, mis üldkoosolek on pannud revisjonikomisjonile, on ulatuslikumad kui seda on ainult kassa revideerimine. Nagu eespool mainitud, peab revisjonikomisjon nägema kolhoosi tegevust kogu tema mitmekesisuses ning astuma otsustavalt välja põhikirja ja sisekorra eeskirjade iga rikkumise vastu. Kui revisjonikomisjon näeb kuritarvitusi, ent ei astu vajalikke samme nende vältimiseks ja süüdlaste vastutusele võtmiseks, vaid mätsib neid tegusid kinni, ei õigusta ta talle osutatud usaldust ja ta astub ise kuritarvituste teele. Niisuguse talitusviisi, hooletuse ja tegevusetuse pärast võib üldkoosolek revisjonikomisjoni tagandada ning võtta kohtulikule vastutusele.

Oma töö tõhustamiseks ja kergendamiseks peab revisjonikomisjon enda ümber koondama laialdase kolhoosnikute aktiivi, toetuma sellele aktiivile, olema tähelepanelik selle aktiivi poolt tulevate nõuannete ja signaalide suhtes. Ainult tihe koostöö kolhoosi aktiiviga, kõikide kolhoosnikutega, tagab revisjonikomisjoni töö edukuse, võimaldades tal täita oma ülesandeid laitmatult ja korrapäraselt.

Tuleb meeles pidada, et revisjonikomisjoni töö on kõikide kolhoosnikute huviobjektiks, et teda jälgitakse suure hoole ja tähelepanuga ning seepärast iga väärsamm selles töös torkab eriti teravalt kolhoosnikutele silma. Revisjonikomisjoni töö kvaliteet tõstab tema autoriteeti ning aitab suuresti kaasa ka kolhoosi juhatuse autoriteedi tõstmisele, kui viimane on töötanud ausalt, oskuslikult juhtides kolhoosi ühismajandit majandusliku õitsengu ja kolhoosnikuid jõuka elu suunas.

III. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ ORGANISEERIMINE.

Revisjonikomisjoni valib kolhoosnikute üldkoosolek kaheks aastaks koosseisus 3 kuni 5 inimest, olenevalt artelli suuruselt.

Revisjonikomisjonile on usaldatud tähtis ja vastutusrikas ülesanne, mis pärast on väga oluline, et sellesse valitakse kolhoosikorrale ustavad, poliitiliselt teadlikud kolhoosnikud, kes on võimelised õigesti ja korralikult täitma neil lasuvaid

ülesandeid. Revisjonikomisjoni koosseisu valikul ja valimisel omab esmajärgulist tähtsust valvsuse küsimus ning seda ei tohi hetkekski unustada. Revisjonikomisjoni liikmeteks võivad olla ainult kolhoosi liikmed. Otstarbekohane on kasutada sel tööl maaintelligentsi esindajaid, kui nad ja nende perekonnaliikmed on põllumajandusliku artelli liikmed. Revisjonikomisjoni ei või valida kolhoosi esimehe ja juhatuse liikmete lähedasi sugulasi (vennad, õed, isad, emad, pojad, tütreid, abikaasad) ega kolhoosi ametiisikuid, kelle tegevust revisjonikomisjon kontrollib: laekurit, laohoidjat, arvepidajat, majandusharude ja abiettevõtete juhatajaid.

Eespool mainitud nõuetest kinnipidamise kontrollimise eesmärgil esitatakse revisjonikomisjoni koosseis kinnitamiseks rajooni täitevkomiteele.

Oma töös juhindub revisjonikomisjon põllumajandusliku artelli põhikirja punktidest 18 ja 25, valitsuse ja partei määrustest ja tüüp-juhendist kolhoosi revisjonikomisjoni töö kohta.

Tüüpjuhendi järgi kuulub revisjonikomisjoni kohustesse:

«a) juhatuse kogu majandus- ja finantstegevuse revideerimine 4 korda aastas ning vajaduse korral kolhoosi üksikute majapidamisharude või ettevõtete kontrollimine (ladu, farm jne.);

b) kontrolli teostamine selle üle, kas on õigeaegselt täidetud riiklikud müügikohuslikud normid, naturaal- ja rahalise tasu sissemaksed masina-traktorijaama poolt tehtud tööde eest, kontraheerimislepingud, naturaal- ja rahaliste laenude tagastamine, samuti rahalise tulumaksu, kindlustusmaksude jne. tasumised;

c) kolhoosi tulude-kulude eelarve täitmise kontrollimine;

d) debitoorse võlgnevuse õigeaegse sissenõudmise kontrollimine;

e) igakuune kassa seisu kontrollimine;

f) kolhoositoodangu õige arvelevõtmise, kulutamise ja selle säilitamise kontrollimine;

g) loomade, hoonete, masinate, inventari jm. kolhoosivara seisu, hoidmise ja kaitse kontrollimine;

h) normipäevade arvestamise ning kolhoosnikutega arvelduste õigsuse ja kindlaksmääratud normipäevade miinimumi nende poolt täitmise kontrollimine;

i) kontrolli teostamine selle üle, kas artelli liikmete üldkoosolekute otsused majandus- ja finantsküsimustes on juhatuse poolt täidetud;

- j) arvestuse ja aruandluse teostamise kontrollimine;
- k) osavõtt aasta-inventeerimise teostamisest.»

Loetletud ülesannete edukaks täitmiseks on revisjonikomisjonil õigus «nõuda kolhoosi ametiisikuilt kontrollimiseks vajalikke toimikuid, raamatuid, dokumente ning saada neilt suulisi ja kirjalikke seletusi, vajaduse korral revideerimise teostamiseks kutsuda kolhoosi juhatuse kaudu kohale arvepidajaid ja teisi spetsialiste, viibida juhatuse istungeil nõuandva hääleõigusega, teha juhatusele ettepanekuid ilmsikstulnud üleastumiste ja puuduste viivitamatuks kõrvaldamiseks, vajaduse korral aga nõuda juhatusele artelli liikmete erakorralise üldkoosoleku kokkukutsumist, järele vaadata kõik laod, farmid ja muud kolhoosi ettevõtted». Kontrollides brigaadide, lülide ja loomakasvatustfarmide tööd, on revisjonikomisjonil õigus teha märkusi nende töö kohta, kasutades selleks aasta-tootmisülesannete blankette brigaadile, lülile, loomakasvatustfarmile. Märkused tuleb sõnastada selgelt ja konkreetset, ära näidates, mida peab ette võtma avastatud puuduste kõrvaldamiseks ning selle teostamise tähtsajad.

Varguste ja raiskamiste ilmsikstulekul võtab revisjonikomisjon juhatuse kaudu tarvitusele abinõud artellile tekitatud kahjude sissenõudmiseks ja süüdlaste vastutusele võtmiseks.

Revisjonikomisjon võtab kolhoosnikutelt vastu suusõnalisi ja kirjalikke avaldusi ning ettepanekuid nende poolt tähele pandud puuduste kohta kolhoosi üksikute ametiisikute töös, samuti asetleidnud põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste kohta nii juhatuse kui ka üksikute kolhoosnikute poolt. Neid avaldusi on revisjonikomisjon kohustatud viivitamatult läbi vaatama, kontrollima ning astuma samme ilmnenu puuduste kõrvaldamiseks ja vältimiseks edaspidises töös. Asja arutamise venitamine on siin täiesti lubamatu, sest see kõigutab kolhoosnikute usaldust ja riivab kolhoosidemokraatia printsiipe. Kõikide revideerimisel ilmnenu puuduste kõrvaldamine peab toimuma kolhoosi juhatuse kaudu, kuna revisjonikomisjon ei tohi vahele segada juhatuse operatiivsesse töösse ega asendada teda.

Revideerimiseks kulutatud aja eest arvestatakse komisjoni liikmetele üldkoosoleku otsusel teatav üldkoosoleku poolt kindlaksmääratud arv normipäevi. Tavaliselt arvestatakse revisjonikomisjoni liikmetele normipäevi järgmiselt: esimehele võrdselt kolhoosi esimehega, liikmetele — nende

keskmise väljatöötuse järgi kolhoosi ühistootmises. Normipäevi arvestatakse ainult nende päevade eest, mis on tegelikult revideerimise tööks kulutatud. Olgu märgitud, et revideerimistöö peab olema pingeline, tööpäev tihe, et see ei vältaks liiga pikka aega. Kogemused näitavad, et mõnedes kolhoosides (näiteks Oonurme kolhoosis Jõhvimaal) kulutatakse revideerimiseks äärmiselt palju aega seepärast, et päevas tehakse tööd ainult paar tundi.

Pärast revisjonikomisjoni valimist üldkoosoleku poolt ja koosseisu kinnitamist maakonna täitevkomitees tuleb revisjonikomisjon kokku organisatsioonilisele istungile, millele valib esimehe ja jaotab oma liikmete vahel ametid. Esimees kutsub kokku revisjonikomisjoni järjekordsed koosolekud kord kuus ja vajaduse korral ka erakorralised koosolekud. Juhatuse koosolekutel ja kolhoosnikute üldkoosolekutel esineb revisjonikomisjoni esimees komisjoni nimel. Tema nõuab kolhoosi ametiisikult revisjonikomisjoni tööks vajalikke õiendeid ja dokumente, esitab kolhoosi juhatusele komisjoni ettepanekud läbiarutamiseks juhatuse koosolekuil, peab sidet maakonna instruktor-raamatupidajaga, maakonna täitevkomitee põllumajandusosakonnaga ja teiste organisatsioonidega, võtab osa maakonna täitevkomitee istungitest, kus on läbivaatamisel kolhoosi aastaaruanne ja tuludekulude eelarve.

Revisjonikomisjoni sekretäri kohused pannakse harilikult ühele komisjoni liikmele. Sekretär koostab ja vormistab istungite protokolle, revideerimisakte ning muid revisjonikomisjoni töösse puutuvaid dokumente.

Revisjonikomisjoni töö peab toimuma plaanipäraselt, mis kindlustab selle süstemaatilist teostamist. Selleks ta koostab tööplaani.

Tööplaanis peab ette nägema niihästi täielikud kui ka osalised revideerimised. Täieliku revideerimise puhul kontrollib revisjonikomisjon kolhoosi juhatuse kogu majanduslikku ja finantstegevust ning selliseid revideerimisi peab revisjonikomisjon teostama põllumajandusliku artelli põhikirja punkti 25 kohaselt vähemalt kord kvartalis, s. o. 4 korda aastas. Osalised revideerimised hõlmavad kolhoosi juhatuse tegevuse üksikuid alasid. Plaanimis täielikkude või osaliste revisjonide läbiviimise aeg kooskõlastatakse tavaliselt kolhoosi juhatusega, kusjuures viimane teatab ette sellest isikutele, kes vastutavad otseselt kontrollitava majandusharu või ettevõtte tegevuse eest. See on vajalik selleks,

TÕUSVA TAHE KOLHOOSI
revisjonikomisjoni tööplaani 1950. aasta III kvartaliks.

Töö nimetus	Töö läbiviimise aeg	Täitjad
1. Kontrollida kassa seis	1. juulil 1950. a. 1. augustil 1950. a. 1. septembril 1950. a.	Õunapuu Pronn "
2. Teostada kvartalirevisjoni	1.—5. juulini 1950. a.	Revisjonikomis- jon täies koosseisus
3. Kontrollida heina korista- mist ja kuhjadesse panekut	15. juulil 1950. a.	Pärk
4. Kontrollida koristatud hei- na arvelevõtmist ja normi- päevade arvestust heina- koristamise eest I. brigaa- dis	27.—30. juulini 1950. a.	Pärk Muruste
5. Kontrollida heinakoristus- masinate hoidmise korda	15. augustil 1950. a.	Nael
6. Kontrollida talinisu ja ta- lirukki seemnete seis ja ettevalmistamist külviks	15. augustil 1950. a.	Õunapuu
7. Kontrollida piimatoodangu sissetulekut ja väljamine- kut veisekasvatusefarmis	20. augustil 1950. a.	Muruste
8. Kontrollida vara tegelikku seisu laos	1. septembril 1950. a.	Pärk
9. Kontrollida vilja arvestust viljapeksukohtades, selle saatmist lattu ning varu- mispunktidesse	20. septembril 1950. a.	Õunapuu Nael

Revisjonikomisjoni esimees:

(J. Muruste)

Sekretär:

(L. Pronn)

TÕUSVA TÄHE KOLHOOSI

revisjonikomisjoni tööplaani 1950. aasta III kvartali revideerimiseks.

Töö nimetus	Töö läbiviimise tähtaeg	Täitjad
1. Kontrollida kassa seisu . . .	1. oktoober	Ounapuu
2. Kontrollida loomade tegelikku arvu farmides . . .	1.—2. oktoober	„
3. Kontrollida saaduste ja materjalide tegelikke jääke ladudes	1.—2. oktoober	Promm
4. Kontrollida vara tegelikku seisu hoidmise kohtades: brigaadis ja farmides . . .	1.—2. oktoober	Nael
sepikojas ja tiseritöökojas	2. oktoober	Pärk
5. Kontrollida laekuri sissetulekute ja väljaminekute raamatut ning rahalisi dokumente	3. oktoober	Promm Muruste Nael
6. Kontrollida dokumente saaduste, materjalide ja muu vara sissetuleku ja väljamineku kohta	3.—4. oktoober	Ounapuu Pärk
7. Määrata kindlaks üle- ja puudujäägid saaduste, materjalide ja muu vara osas materiaalselt vastutavate isikute järgi	4. oktoober	Nael Pärk Promm
8. Kontrollida normipäevade arvestamise õigsust	3.—5. oktoober	Muruste
9. Kontrollida tootmisplaani, riiklike müügikohuslike normide ja naturaaltasu tasumise täitmist masinatraktori jaama poolt tehtud tööde eest	5. oktoober	Ounapuu
10. Kontrollida tulude-kulude eelarve täitmist	5. oktoober	Pärk
11. Koostada revideerimisakt	5. oktoober	Muruste Nael Pärk
12. Revideerimisakt läbi arutada kolhoosnikute üldkoosolekul	Järjekordne üldkoosolek	Promm Ounapuu

Esimees: (J. Muruste)

Sekretär: (L. Promm)

et kontrollitavad isikud võiksid luua revisjonikomisjonile soodsaid töötingimusi, ette valmistada laod, farmid ja arvestusraamatud kontrollimiseks, muretseda kohale vajalikud dokumendid, kaalud jne. Revideerimise päeva etteteatamine annab võimaluse säästa revideerimisega seotud aja kulu ja kergendab revisjonikomisjoni tööd selge ülevaate saamiseks kolhoosi teatava majandusharu tegevuse üle.

Plaanis ettenähtud revisjonide ja kontrollimiste kõrval teostab revisjonikomisjon ka ootamatuid revideerimisi, mille ettenägemine ja plaani võtmine on seepärast võimatu. Ootamatuid revideerimisi teostab revisjonikomisjon sel juhul, kui tema saab kolhoosnikutelt suusõnaliselt või kirjalikke signaale kuritarvituste kohta, ja ka omal algatusel. Nendest revideerimistest, samuti nende läbiviimise ajast revisjonikomisjon ei teata ette ei kolhoosi juhatusele ega ka revideeritavale ametiisikule, kuna seda peab hoidma saladuses. Olgu rõhutatud, et kuni kolhoosniku avalduses või kaebuses toodud andmete kontrollimiseni peab revisjonikomisjon hoidma sissetulnud avaldused ja ka kaebajate nimed saladuses, avaldades neid pärast kontrollimise tulemuste väljaselgitamist, ja ka siis ainult kaebaja (avaldaja) nõusolekul. Sellest tuleneb üks põhinõue revisjonikomisjoni töösse puutuvate dokumentide hoidmise suhtes: kõik revisjonikomisjonile saabuvad kaebused ja avaldused peab hoidma kindlalt ja hästi lukustatud kapis või sahtlis, mille juurde pääsevad ainult komisjoni liikmed. Lohakas ümberkäimine dokumentidega raskendab revisjonikomisjoni tööd ja võib seda koguni halvata.

Edukaks revisjoni läbiviimiseks on tarvis, et revideerimiseks vajalikud eeltööd tehtaks hoolikalt ja õigeaegselt. Esimese eeltööna koostatakse revideerimise teostamise plaan, määratakse kindlaks selle läbiviimise kord ja täpsustatakse iga revisjonikomisjoni liikme ülesanded antud revideerimise ajaks.

Ühe või teise majandusharu või ettevõtte revideerimise juures peab viibima selle majandusharu või ettevõtte tegevuse eest vastutav isik, kes annab revisjonikomisjonile nõutavaid seletusi, esitab revideerimise töö heaks kordamiseks vajalikke materjale, dokumente ja raamatuid. Kõik faktid, mis väärivad revideerimise käigus ülesmärkimist, kantakse revisjoni teostaja poolt vastavasse vihikusse. Kui revisjonikomisjonil esineb töö juures raskusi ja arusaamatusi, mille lahendamiseks tema ei tunne end olevat küllalt

kompetentne, pöördub ta abi saamiseks maakonna täitevkomitee põllumajandusosakonna instruktor-raamatupidaja poole, kes on kohustatud kolhooside revisjonikomisjone abistama, sõites kohale või kirjaliku nõuande teel. Vajaduse korral on revisjonikomisjon õigustatud kolhoosi juhatuse kaudu revideerimise tööle kaasa tõmbama ekspertidena eriteadlasi-spetsialiste väljastpoolt kolhoosi. Selliste ekspertidena tuleb kolhoosielu praktikas kõige sagedamini kasutada raamatupidajaid, agronoome, zootehnikuid, veterinaararste, ehitusinsenere. Pärast revideerimist arutab revisjonikomisjon oma istungil läbi töötulemused ja juhul, kui leiab, et materjal oli poolik või mõnes asjas valitseb selgusetus, organiseerib täiendava revideerimise. Kui täielik materjal on kogutud, asub ta revideerimisakti koostamisele. Akti koostamine iga teostatud revideerimise või kontrollimise kohta on kohuslik. Revideerimisakt on ametlik dokument, mis peegeldab objektiivselt kõike, mis revideerimisel avastati ning seepärast tuleb selle koostamisse suhtuda täie tõsidusega ja akti kanda ainult need faktid, mis on aset leidnud kolhoosis, ja mille kohta on olemas tõendavad dokumendid. Oletustele ja juttudele rajatud andmeid, millel pole dokumentaalset alust, revideerimisakti kanda ei või. Revideerimisakt ei ole üksnes dokument, mis näitab olukorda kolhoosis, selle majandusharus või ettevõttes, vaid see on ühtlasi ka revisjonikomisjoni aruanne sooritatud töö kohta. Juhendi kohaselt peab revideerimisaktis näitama järgmist:

1. Kolhoosi nimetus.
 2. Akti koostamise aasta, kuu ja päev.
 3. Missuguses majandusharus on revideerimine teostatud ja millist ajavahemikku see haarab.
 4. Kelle juuresolekul ja kes revideeris.
 5. Töö seisukord kolhoosis või üksikus majandusharus (kirjeldatakse revideerimisel ilmnenu asjaolusid. Näidatakse, mis põhjustel näiteks tekkis raha, põllumajandussaaduste, materjalide või muu vara osas puudujääk — hooletuse, lohakuse või kuritarvituse tagajärjel, osutatakse süüdlastele ning märgitakse kolhoosile tekitatud kahju suurus selle kolhoosi kasuks sissenõudmiseks).
 6. Revisjonikomisjoni järeldused ja ettepanekud teostatud revideerimise tulemuste kohta.
 7. Revideerimisest osa võtnud isikute allkirjad.
- Revideerimisaktile kirjutavad alla revisjonikomisjoni liik-

med, ametiisikud, kelle tegevust revideeriti, ja kolhoosnikud, kes võtsid revideerimisest osa. Juhul, kui isik, kelle tööd kontrolliti, ei nõustu revisjonikomisjoni järelduste ja ettepanekutega, on tal õigus teha revideerimisaktis enne sellele allakirjutamist märkus, mille kohta ja mis põhjustel on temal vastulauseid.

Revisjonikomisjon annab revideerimise akti üle kolhoosi juhatusele, kuna revisjoni tulemustest ja oma ettepanekud juhatuse töö kohta kannab ette kolhoosnikute üldkoosolekul. Nagu eespool mainitud, esineb sel juhul aruandjana tavaliselt revisjonikomisjoni esimees, kuid viimase nõusolekul võib seda teha ka mõni teine revisjonikomisjoni liige.

Kolhoosi vara raiskamise, varguse või sellega hooletu ümberkäimise puhul on revisjonikomisjon kohustatud juhatuse kaudu astuma samme kolhoosile tekitatud kahju sissenõudmiseks ja süüdlaste vastutuselevõtmiseks. Materjalide üleandmisel kohtuorganitele esitatakse eri avaldus, milles peab täpselt ära märkima faktid, mis on põhjustanud teatava isiku vastutuselevõtmise kohtu korras. Avaldusele lisatakse ära kirjad revideerimisaktist, kolhoosi juhatuse istungi protokollist või üldkoosoleku otsusest ja ära kirjad vastavatest dokumentidest, mis tõestavad, et see või teine isik on asetleidnud kuriteo eest kohtu ees vastutav. Avalduse vorm on toodud järgmiselt.

Rapla rajooni prokuröriile.

Esimese Mai kolhoosi juhatuse,
asukoht Rapla rajoonis,

a v a l d u s.

Esimese Mai kolhoosis töötas laohoidjana Jaan Jaani pg. Sokk, sündinud 1900. a., kelle elukoht on Rapla rajoonis, Raikküla külanõukogus. Laohoidja ametikohal töötas ta alates 1. jaanuarist 1949. a.

30. sept. 1950. a. laos teostatud revideerimisel avastas kolhoosi revisjonikomisjon laos jahu puudujäägi — 200 kg hinnaga rbl. 6.— kg, kokku rbl. 1200.— väärtuses. Jahu väljaandmise mitmed dokumendid evisid kraapeid ja kustutamisläbi, mis laseb oletada, et jahu on kõrvaldatud mitmel korral. Kod. Sokk puudujäägi kohta rahuldavat seletust anda

ei suutnud. Kolhoosnikute üldkoosolek otsustas, võtta kod. Sokk seaduslikule vastutusele ja temalt sisse nõuda rbl. 1200.—.

Selle otsuse alusel palun kirjeldatud asi oma menetlusse võtta, alustades juurdlust, süüalune kohtu alla anda ja kolhoosile anda õigus kriminaalkorras esitada tsiviilhagi kod. J. J. Sokk'i vastu rbl. 1200.— ulatuses. Kod. Sokk omab vara oma elukohas, milline koosneb kodusest sisseseadest.

- Lisa: 1. Ärakiri revideerimisaktist.
2. Väljavõte üldkoosoleku protokollist.
3. Mitte seaduspäraseks tunnistatud dokumendid.
4. Raamatupidamise andmed.

2. okt. 1950. a.

Kolhoosi esimees: *K. Luts*

Arvepidaja: *M. Haljaspõld*

Olgu mainitud, et revisjonikomisjon ei tohi seejärel, kui kolhoosnikute üldkoosolek on kinnitanud revideerimisakti jääda «loorberitele puhkama». Akti kinnitamine pole revisjonikomisjoni lõplik eesmärk. Revisjonikomisjoni peaülesanne seisneb selles, et ta kontrollib, kuidas kolhoosi juhatus rakendab ellu revisjonikomisjoni ettepanekuid, kuidas ta täidab üldkoosoleku otsusi. Kui kolhoosnikute üldkoosolek on otsustanud revideerimiskäigus avastatud kuritarvitusi toime pannud ametiisikud anda kohtu alla või esitada materjalid juurdlusorganitele, on revisjonikomisjon kohustatud jälgima, et materjalid esitatakse õigeaegselt.

Alles siis saab lugeda revisjonikomisjoni töö lõpule viiduks, kui revideerimise tulemuste alusel tehtud kolhoosnikute üldkoosoleku otsus on tingimusteta täidetud. See tõstab kolhoosnikute silmas komisjoni autoriteeti, suurendab ametiisikute vastutustunnet ning tõhustab kolhoosi ühisomandi kaitset laialikandmise, raiskamise ja omastamise vastu.

Pole ülearune selgitada rööbiti üldkoosolekute otsuste täitmise kontrollimisega, kas juhatuses pole läbi vaatamata kolhoosnikute kaebusi, ning huvitada, milliseid samme juhatus on astunud nende lahendamiseks. Tähelepanelikkus kolhoosnikute iga kaebuse suhtes ning kiire ja otsustav reageerimine igale kaebusele ei jää kunagi kolhoosnikutele tähelepanemata ning on esimeseks tähtsamaks tingimuseks, et

saavutada kõikide tublide ja ausate kolhoosnikute lugupidamist. Seda peab silmas pidama iga kolhoosi juhatuse liige ja samuti ka revisjonikomisjoni liige, sest revisjonikomisjon pole üksnes revideerija, vaid ka usaldusvahekorra looja juhatuse ja kolhoosi liikmete vahel, kuna tema ei registreeri ainult kolhoosi negatiivseid, eitavaid külgi, vaid ka kõike positiivset, jaatavat juhatuse ning kolhoosi ametiisikute tegevuses.

IV. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ RIIKLIKE KOHUSTUSTE TÄITMISE KONTROLLIMISEL.

Riiklike müügikohuslike normide õigeaegne täitmine on kolhoosi esimene ja pühim käsk. Enamik meie kolhooside juhatusi on õigesti mõistnud selle suure ülesande tähtsust ja on agaralt võidelnud selle eest, et riik saaks õigeaegselt temale müügikohuslike normide andmise ja kontraheerimise korras, seemnelaenu tagastamise ja naturaaltasu maksmise korras kuuluva vilja ja saaks selle väärtusliku, heakvaliteedilise viljana.

Põllumajandusliku artelli põhikirjas on öeldud, et «artelli poolt saadavast lõikusest ja loomakasvatuse saadusest artell:

a) täidab oma kohustused riigi vastu müügikohuslike normide ja seemnelaenu tagastamise alal, tasub natuuras masina-traktorijaamale masina-traktorijaama töö eest vastavalt sõlmitud lepingule, millel on seaduse jõud, ja täidab kontraheerimislepingud».

Ning et «artelli rahalistest tuludest artell:

a) tasub esmajärjekorras riigile seadusega kindlaksmääratud maksud, õiendab kindlustusmaksud ja tagastab rahalised laenud».

Neid põhikirja punkte ei tohi kolhoosi juhatuse ja revisjonikomisjoni hetkekski unustada.

Üksikutes kolhoosides esineb juhtumeid, et kolhoosid püüavad mitmesuguste ettekäänete abil kõrvale põigelda nende artelli põhikirja nõuete täitmisest üldse või lükkavad nende täitmise ühtesoodu edasi. On ka vastupidiseid fakte, kus kolhoosid, püüdes võimalikult ruttu tasuda müügikohuslikud normid, annavad riigile mitteväärtusliku (niiske, ebapuhta, jne.) vilja. Kolhoosi revisjonikomisjoni püha ülesanne on võidelda eespooltoodud põllumajandusliku artelli punktide täpse ja korrapärase täitmise eest, lubamata viivitada kohus-

tuste täitmisega riigi vastu ja samuti lubamata täita neid alaväärtusliku vilja või madala toitumusega loomadega, kuna nimetatud asjaolu põhjustab kahjude tekkimist mitte ainult riigile, vaid ka kolhoosile endale. Seepärast peab revisjonikomisjon eriti hoolikalt silmas pidama, mis ajal ja millise vilja ning loomadega kolhoos tasub müügikohuslikud normid, laenud, naturaaltasu masina-traktorijaama poolt tehtud tööde eest ja täidab oma kohustusi kontraheerimis-lepingute järgi.

Kolhoosides, kus on sisse seatud kahekordne raamatupidamine, arvestatakse müügikohuslike normide äraandmine «Riiklike müügikohuslike normide ja kolhoosikaubanduse arvestuse raamatus», kolhoosides, kus arvepidamine toimub liht- või lühendatud süsteemis — «Naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatus».

Kuna nimetatud arvestuseraamatutes on näidatud, millal ja milliseid saadusi ja missuguses koguses on antud varumispunkti, siis, teades, kui palju kolhoos peab müüma riigile müügikohuslike normide korras põllumajandussaadusi, ei tekita kohustuste tegeliku täitmise kontrollimine revisjonikomisjonile suuremaid raskusi. Põllumajandussaaduste müüki lepingute järgi, samuti naturaalse teemne- ja söödalaenude tagastamist kontrollitakse ka «Asutiste ja isikute arvelduste raamatus» sissekannete järgi. Selleks, et veenduda raamatutes tehtud kannete õigsuses, on tingimata tarvis nüüd võrrelda varumisorganisatsioonide kviitungitega saaduste vastuvõtmise kohta ja teiste dokumentidega, mille põhjal kanded on tehtud. Samas «Asutiste ja isikute arvelduste raamatus» peetakse arvestust selle kohta, kui palju üht või teist vilja on tasutud naturaaltasu arvel traktorijaama poolt kolhoosis tehtud töö eest. Sellele on aluseks traktorijaama poolt kolhoosile esitatud arved, mis-sugustel on näidatud, millise töö eest ning kui palju peab kolhoos tasuma. Siinkohal peab revisjonikomisjon silmas pidama, et masina-traktorijaama poolt esitatavad arved põhineksid tööde vastuvõtmise aktidel ning seega peavad kajastama, kas töö on tehtud õigeaegselt ja heakvaliteediliselt või hilinemisega ja madala kvaliteediga, sest hilinemine ja töö madal kvaliteet võivad tuua, ja toovadki, kolhoosile vähemsaagi näol kahju. Revisjonikomisjon peab eriti hoolikalt valvama selle üle, et kolhoosi juhatus ja põllutöö-brigaadir ei võtaks traktorijaamalt vastu tööd, mis on tehtud hooletult, vaid sunniks seda ümber tegema ning töö teosta-

misel hilinemisega nõuaks traktorijaamalt sisse kahjutasu selle hilinemise tagajärjel tekitatud kahju ulatuses.

Tulumaksu suurus määratakse kolhoosile eelmise aasta tulude järgi, kolhoosi aastaaruande põhjal kohe pärast seda, kui viimane on vastava rajooni täitevkomitee rahandusosakonnas kontrollitud, kusjuures maksuteatis saadetakse kolhoosile üheaegselt otsusega aastaaruande vastuvõtmise kohta. Tulumaks makstakse osade kaupa 4 korda aastas. Maksmist saab kontrollida kolhoosi maksukäsundite järgi, mis on välja kirjutatud pangale tulumaksu tasumiseks ning sissekannete järgi vastavates raamatutes. Kindlustusmaksu tasumist kontrollides võrdleb revisjonikomisjon pangale väljakirjutatud maksukäsundit Riikliku Kindlustuse Peavalitsuse maksuteatistega.

Töö hõlbustamiseks «Asutiste ja isikute arvelduste raamatus» avatakse iga maksuliigi jaoks eri arve. Kontrollides sissekandeid nende arvete järgi, teeb revisjonikomisjon kindlaks, kuivõrd õigeaegselt on üks või teine maks tasutud.

Täiesti lubamatuks tuleb pidada riigi vastu olevate kohustuste tähtaegade möödalaskmist.

Arveldused laenude tagastamise alal Riigi- ja Põllumajanduspangale arvestatakse «Asutiste ja isikute arvelduste raamatus», kusjuures selles märgitakse, millal ja milleks on laen saadud, laenu tagastamise tähtajad ning maksed iga laenu kohta.

Arvelduste seisukorra kontrollimiseks saadab pank kolhoosile väljavõtte arvest ja teatab iga kord 15 päeva enne maksmise tähtaega kolhoosile eelseisva sissemaksu summa ja tähtaja ning laenu eest arvestatud protsentide summa. Kolhoosi juhatus, samuti revisjonikomisjon peavad arvestama sellega, et juhul, kui sissemaksu ei teostata määratud tähtajal, pank uut laenu ei võimalda, kuni kolhoos pole tasunud pangale kuuluva raha koos protsentidega. Pole ülearune juhtida kolhooside tähelepanu sellele, et laenude mitteõigeaegne tasumine ja laenude kasutamine mitte selleks otstarbeks, milleks see on tehtud, on finantsdistsipliini rikumine. Viimane põhjustab laenu tagasinõudmise enne antud tähtaega. Selliseid eksimusi esines Eesti NSV esimestes kolhoosides Saare- ja Läänemaal (ka teistes maakondades) algul üsna sagedasti, kuna kolhoosides polnud vajalike teadmistega inimesi, kes oleksid õpetanud seda vältima, ning revisjonikomisjonid tegutsesid neis kolhoosides äärmiselt nõrgalt.

V. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ KOLHOOSI TULUDE-KULUDE EELARVE TÄITMISE KONTROLLIMISEL.

Rööbiti aasta-tootmisplaani koostamisega koostab põllumajandusliku artelli juhatus tulude-kulude eelarve, mis jõustub kohe pärast selle kinnitamist kolhoosnikute üldkoosoleku poolt. Tulude-kulude eelarve, kinnitatuna üldkoosolekul, vaadatakse läbi kolhoosi juhatuse esimehe, arvepidaja ja revisjonikomisjoni esimehe juuresolekul rajooni täitevkomitees.

Kuna tulude-kulude eelarve kinnitab kolhoosnikute üldkoosolek, võib juhatus teha kulutusi ainult selle raames ega oma ilma üldkoosoleku otsuseta õigust vahendite ümberpaigutamiseks eelarve ühest artiklist teise.

Kontrollimine tulude-kulude eelarve täitmise üle on revisjonikomisjoni tähtsamaid ülesandeid, sest see on ala, kus kõige sagedamini esineb artelli põhikirja rikkumise fakte ning need rikkumised annavad end kolhoosis eriti teravalt tunda.

Eespoolöeldust tuleneb järgmine järeldus: tulude-kulude eelarve täitmist ja sellest kinnipidamist peab kontrollima erilise hoolikuse ja täpsusega sissetuleku ja väljamineku iga artikli osas eraldi, lubamata selles töös mingisugust pealiskaudsust, mingisugust kiirustamist ja ebaprintsipiaalsust.

Tulude-kulude eelarve sissetuleku osa kontrollides tuleb osutada tõsist tähelepanu sissetulekule, mis on saadud ühismajandi loomakasvatuse, taimekasvatuse ja abiettevõtete toodangu realiseerimisest, tehes kindlaks, milliste hindadega toodangut on müüdnud. Revisjonikomisjon peab jälgima, et müügiks määratud toodangut ei realiseeritaks tasuta või madala hinnaga, ning kui müük on toimunud madala hinnaga, siis selgitama selle põhjused.

Sealjuures on tarvis huvituda sellest, kuidas toimub kolhoosis rahaliste sissetulekute arvestus, silmas pidades, et kõik sissetulekud peab sisse kantama raamatuisse nende laekumise päeval.

Lühendatud arvepidamissüsteemiga kolhoosides peetakse eelarve täitmise arvestus «Naturaal- ja rahaliste tulude materjalide ja fondide arvestuse raamatus», lihtsüsteemis peetava arvepidamisega kolhoosides — «Rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatus», kuna ostetavate saaduste, materjalide ja väikeinventari osas

arvestatakse tegelikud kulutused tulude-kulude eelarve väljamineku artiklite järgi «Naturaaltulude ja nende arvestuse raamatus» ja «Materjalide raamatus». Kolhoosides, kus on sisse seatud kahekordne raamatupidamine, peetakse eelarve täitmise arvestust mitmes raamatus.

Kolhoosnikutele antud avansid, samuti neile lõpliku arvelduse korras, niihästi normipäevade järgi kui ka lisatasude näol väljaantav osa tulusid arvestatakse «Kolhoosi liikmete arvelduste raamatus».

Raamatute sissekannete järgi on revisjonikomisjonil võimalik kontrollida, kas raha laekumine on kindlaksmääratud korra kohaselt arvatud kolhoosi sissetulekusse, kas peetakse kinni põhikirjas ettenähtud rahaliste vahendite kulutamise korrast ja kuidas täidetakse tulude-kulude eelarvet iga artikli järgi.

Rahaliste sissetulekute raamatutesse sissekandmiseks on aluseks kassa sissetulekuorderid, varumisorganisatsioonide kviitungid, kolhoosi arved maksjatele jne., väljaminekute osas aga arved kolhoosile soetatud varade kohta, ostetud materjalide kulutuse lehed, avansilehed rahaliste avansside väljaandmiseks kolhoosnikutele jne.

Dokumentide kontrollimisele ei tohi revisjonikomisjon suhtuda formaalselt, s. o. leppida sellega, et kontrollib, kas dokumendil on kõik vajalikud allkirjad, pole kustutamise jälgi ega kraapeid. Iga dokumenti on tarvis kontrollida sisuliselt, s. t. teha kindlaks, kas dokumendis peegelduv tehing on kooskõlas plaaniülesannetega või tulude-kulude eelarvega, kas ei kõnele see ebaperemehelikkusest, põllumajandusliku artelli põhikirja ja kehtivate seaduste rikkumisest. Dokumentide vormilise ja sisulise külje kontrollimine on revisjonikomisjoni olulisem töö, sest dokumentide ja raamatutes tehtud sissekannete abil ta kontrollib kolhoosi juhatuse tööd, tema majanduslikku ja finantstegevust. Dokumentide olemasolu võimaldab pidevalt jälgida juhatuse, selle esimehe ja kolhoosi arvepidaja tööd ning anda sellele õige hinnang. Dokumentide olemasolu laseb õigesti tundma õppida ka teiste kolhoosi vastutavate töötajate tegevust ja avastada õigeaegselt nende töös esinevaid majanduslikke ja organisatsioonilisi eksimusi.

Kuid esineb ka juhtumeid, kus väliselt õigesti ja hästi vormistatud dokumentide taga peitub siiski kuritarvitus või vargus. Seepärast on väga soovitatav, kui mitte kõiki, siis vähemalt üksikuid dokumente, mis kajastavad üht ja sama

majanduslikku operatsiooni, omavahel võrrelda. Näiteks tuleks võrrelda piima sissetuleku ja väljamineku aruandeid normipäevade arvestuse lehega farmis, aruannet saaduste müügi kohta kolhoositurul võrrelda juhatuse korraldusega saaduste väljaandmiseks kolhoosi müüjale turustamiseks jne.

Meie kolhooside revisjonikomisjonid on alati osutanud suurt tähelepanu kolhooside kulude kontrollimisele, kusjuures on lähtunud sellest, et tegelik kulu ühe või teise artikli järgi ei tohi ületada summat, mis on selleks eelarves ette nähtud, kuid sootuks unustatakse tihti seda, et tulude-kulude eelarve kulude osas võib täita ainult sel tingimusel, kui see on täidetud ka tulude osas. Seepärast peab tulude-kulude eelarve täitmise revideerimisel kontrollima selle tegelikku täitmist niihästi tulude, kui ka kulude osas.

Õige peremees omistab kokkuhoidlikkusele väga suurt tähtsust. Seda enam peab seda tegema kollektiivse suurmajapidamise juht — kolhoosi esimees. Kõik, mida kolhoos saab ise valmistada oma majandis väiksemate kuludega kui ostes, tuleb valmistada omal jõul. Näiteks ei ole loomulik, et kolhoos maksab turul tollasepatoodete eest kõrget hinda, kui temal on endal nende toodete valmistamiseks vajalik materjal olemas ja kolhoosi liikmete hulgas on tollasepp, keda kasutatakse muudel töödel. Selliseid juhtumeid on esinenud ning nende vältimise eest valvamine on revisjonikomisjoni ülesanne.

Kontrollides tulude-kulude eelarve kulude osa, kontrollib revisjonikomisjon eelkõige, kuidas kolhoos tasub riigile tulumaksu, ja kindlustusmaks ning kuidas tasub riigilt saadud laene. Kapitaalmahutusteks ja tootmisvajadusteks saadud laenude juures peab tingimata kontrollima, kas need laenud on kasutatud sihituse järgi, ning sissekandeid raamatutes võrreldakse panga väljavõtetega. Tootmiskulude osas kontrollitakse, kuidas juhatuse on täitnud põllumajandusliku artelli põhikirja punktis 12 esitatud nõuet, s. o. kas juhatuse pole kulutanud enne lõikuse lõplike väljavaadete selgumist üle 70% kolhoosi tootmisvajadusteks ettenähtud summast.

Rangelt kinni pidades artelli põhikirja punkti 12 lõpu osas toodud nõudest kulutab kolhoosi juhatuse raha täies kooskõlas eelarve tulude osaga.

Administratiiv-majanduslike kulude suhtes seisneb revisjonikomisjoni ülesanne selles, et ta kontrollib, kas kulude summa ei ületa eelarves ettenähtut ja ka seda, et ta ei moodustaks enam kui 2% kolhoosi rahalisest üldtulust, silmas

pidades, et kõik administratiiv-majanduslikud kulud oleksid põhjendatud, st. tõesti vajalikud. Siinjuures olgu revisjonikomisjoni tähelepanu juhitud ka sellele, et kolhoosi raha oleks kulutatud kolhoosi ühistootmise vajadusteks, aga mitte maakonnas või vallas toimuvate kongresside, nõupidamiste ja pidustuste finantseerimiseks ega maksudeks, mis kuuluvad üksikute kolhoosnike ja kolhoosiperede tasuda. Ei tohi unustada, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 19. septembri 1946. a. määrusega «Abinõudest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks kolhoosides» on rangelt keelatud tasuda kolhooside tuludest kulutusi, mis pole seotud kolhooside ühistootmisega, kuna selles süüdi olevad isikud kannavad vastutust kriminaalkorras. Ei ole ülearune, kui revisjonikomisjoni liikmed sagedamini loevad Eestimaa K(b)P Keskkomitee büroo otsust «Põllumajandusliku artelli põhikirja jämeda rikkumise faktidest mõnedes vabariigi kolhoosides» (Avaldatud Eesti NSV keskajalehtedes novembrikuu lõpul 1949. a.) ning selle abil kontrollivad, kas ei esine nende poolt kontrollitavais kolhoosides samasuguseid põhikirja rikkumisi.

Revideerides raha laekumist ja kulutamist kapitaalmahutusteks peab olema eriti tähelepanelik sissemaksete suhtes, mis laekuvad kapitaalmahutuste arvel mahaarvamistest kolhoosi rahalistest tuludest jagamatute fondide täiendamiseks. On väga olulise tähtsusega, et need summad laekuksid õigeaegselt ja täielikult, sest sellest sõltub kolhooside krediteerimine kapitaalmahutusteks panga poolt. Vähimigi ebatäpsus selles osas võib tõsiselt pidurdada kolhoosi ehituse normaalset ja edukat kulgu. Nii mõnelgi kolhoosil meie vabariigis on see juba olnudki raskeks komistuskiviks. Raha arvamine jagamatute fondide täiendamiseks toimub aasta lõpul tulude jaotamisel kolhoosnike üldkoosoleku otsuse põhjal mitte alla 15%, kuid ka mitte üle 20% ulatuses kolhoosi rahalistest tuludest. Kapitaalmahutuste arvele makstakse ka kolhoosnike sisseastumismaksud, karja parendamiseks ja uuendamiseks müüdnud töö- ja produktiivloomade müügist laekunud summad, majapidamises mittetarviliku vara müügist saadud raha jne. Revisjonikomisjon peab teraselt jälgima, et jagamatutesse fondidesse kuuluvad summad kantaks õigeaegselt kapitaalmahutuste arvele ja oleks välditud nende kulutamine muudeks otstarveteks.

Enamik meie kolhoose ehitab uusi hooneid: karjalautu, sigalaid, viljahoidlaid, talle jne. See asjaolu tingib, et revis-

jonikomisjon osutaks suurt tähelepanu järgmistele küsimustele: kust ja milliste hindadega on ostetud vajalik ehitusmaterjal, kas polnud võimalusi selle varumiseks kolhoosi enda liikmete jõuga, kas ei esine juhtumeid, et ehitusmaterjalid kulutatakse mitte sihituse järgi, kas pole ette tulnud materjalide raiskamisi ja vargusi, kas aruanded ehitusmaterjalide kulutamise kohta ehitustöö eest vastutava isiku poolt esitatakse õigeaegselt või mitte. Mõnedes meie kolhoosides (näiteks Oonurme kolhoosis Mustvee rajoonis) on korduvalt esinenud juhtumeid, kus mõned materjalid (naelad) on ära kulutatud, ilma et kuskil oleks märgitud, mis otstarveteks need on kasutatud. Esineb fakte, kus ehitusmaterjalid on maha kantud kolhoosi juhatuse korralduse alusel materjalide väljaandmiseks, mis on täiesti väär. Ehitusmaterjalid kantakse kuludesse ainult aruande põhjal nende kulutamise kohta, missuguse esitab ehitustöö eest vastutav isik.

Kontrollides tulude-kulude eelarve täitmist, peab revisjonikomisjon tutvuma ka sellega, kuidas kulutatakse summasid, mis on ette nähtud kolhoosi kultuuriliste vajaduste rahuldamiseks.

Eelarve viimase (IV) osa kontrollimise eel peab revisjonikomisjon soovitama kolhoosi juhatusele likvideerida täielikult ületähtajalise debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse.

Tulude-kulude eelarve täitmise kontrollimist on soovitav läbi viia järgmiselt: revisjonikomisjoni nõudmisel koostab arvepidaja raamatute sissekannete alusel õiendi eelarve iga artikli täitmise kohta nii tulude kui ka kulude osas. Pärast seda võrdleb revisjonikomisjon õiendis toodud näitajaid raamatute sissekannetega ning tutvub algdokumentidega, mille põhjal need sissekanded on tehtud.

Kontrollimise kohta koostatakse akt, milles näidatakse eelarve mittetäitmise faktid tulude järgi ning ühe või teise artikli rikkumise juhtumid kulude järgi, samuti ühe või teise eelarvelõigu mittetäitmise põhjused. Näiteks juhul, kui kolhoos on mõne artikli järgi eelarvega võrreldes summasid üle kulutanud, siis näidatakse selle põhjus (ebaperemehelik suhtumine kolhoosi varasse, materjali ostmine sellal, kui kolhoos oleks olnud võimeline ise neid valmistama, jne.)

Oma järeldusi tulude-kulude eelarve täitmise tulemuste kohta, samuti oma ettepanekud avastatud puuduste likvideerimiseks teeb revisjonikomisjon teatavaks kolhoosnikute üldkoosolekule, kes esiletoodud materjali alusel võtab vastu vastava otsuse.

VI. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ RAHASUMMADE, VÄÄRTPABERITE NING ASUTISTE JA ISIKUTE ARVELDUSTE KONTROLLIMISEL.

Rahasummade seisu kassas kontrollib revisjonikomisjoni iga kuu. Kassa dokumentaalset revideerimist teostab revisjonikomisjoni juhatuse kogu majandusliku ja finantstegevuse revideerimisel. Kassas olevate rahasummade arvestuse ja säilimise eest vastutab kassapidaja, kes peab «Laekuri sissetulekute ja väljaminekute raamatut». Kassat revideeritakse alati kassapidajale ja kolhoosi juhatajale ette teatamata, kuid tingimata kassapidaja ja arvepidaja juuresolekul.

Kassa kontrollimisel loeb kassapidaja üle kassas oleva raha ja pärast seda kontrollib revisjonikomisjoni dokumente, mis revideerimisajal on veel sisse kandmata sissetulekute ja väljaminekute raamatusse, kui niisuguseid dokumente peaks leiduma. Neid dokumente peab kassapidaja sisse kandma enne, kui revisjonikomisjoni asub kassa dokumentaalsele revideerimisele. Niisugusteks dokumentideks võivad olla: sissetuleku osas — kassa sissetulekuorder, väljaminekute osas — arved ostetud varade-materjalide kohta, rahaliste avansside väljaandmise lehed, Riigi- ja Põllumajandus-panga kviiitungid jne. Sissetuleku- ja väljaminekudokumendid peavad olema varustatud kolhoosi juhatuse esimehe (või aseesimehe) ja arvepidaja allkirjadega. Viimasteta ei ole dokument seadusepärane.

Kõik sissetulekusse arvatud summad peavad olema sisse kantud kassa sissetulekuorderite alusel, millel on märgitud orderi number, kuupäev, kellelt ja mille eest on raha saadud, ning saadud summa arvudes ja sõnadega, kassapidaja allkiri raha vastuvõtmise kohta.

Väljaminekut tõendavad järgmised dokumendid: a) naturaal- ja rahaliste väljaandmiste lehed, varustatuina kolhoosi juhatuse esimehe ja arvepidaja ning raha saajate allkirjadega, mitmesuguste organisatsioonide arved sularaaha eest ostetud materjalidele ja inventarile, millel peab olema kolhoosi esimehe korraldus tasumiseks sularahas, ja laohoidja (või mõne teise vastutava isiku) allkiri ostetud vara vastuvõtmise kohta ning arve esitanud organisatsiooni nurgastamp, c) pangakviiitungid sularaha vastuvõtmise kohta kolhoosi jooksvale arvele või kapitaalvahetuste arvele kandmiseks, d) kviiitungid sularaha vastuvõtmise kohta kohuslike maksude ja kolhoosi poolt tehtud laenude tagas-

tamise kohta, e) tasutud arved kolhoosile osutatud teenete või kolhoosile tehtud tööde eest, g) kolhoosi ametiisikute avaldused aruandevaluste summade väljaandmiseks, milles on näidatud, milleks avanssi vajatakse, juhatase esimehe luba selle väljamaksmiseks, arvepidaja allkiri ning avansi saaja allkiri raha vastuvõtmise kohta.

Juhul, kui kontrollimisel avastatakse kassas ebaõigelt vormistatud dokumendid või eraviisilised allkirjad raha saamise kohta, neid arvesse ei võeta ning nende järgi välja makstud raha kuulub sissenõudmisele kassapidajalt.

Raha raamatuline seis tehakse kassas kindlaks kassa sissetuleku ja väljamineku võrdlemise teel «Laekuri sissetulekute ja väljaminekute raamatus» tehtud sissekannete järgi, kusjuures on soovitatav, et kassa ja mainitud raamatu kontrollimisest võtaks osa vähemalt kaks revisjonikomisjoni liiget. Kassa raamatulise seisu mitteühtimise puhul tegeliku seisuga nõuab revisjonikomisjon kassapidajalt kirjalikku seletust puudu- või ülejäägi tekkimise kohta. Kassapidaja seletus märgitakse lühidalt revideerimisakti. Ülejäägi korral teeb revisjonikomisjon kolhoosi juhatasele ettepaneku kanda see kassa sissetulekuorderiga sissetulekusse. Puudujäägi korral otsustab revisjonikomisjon, kuidas toimida, arvestades seda, millest on puudujääk tekkinud. Kui selles pole kuritarvituse ega lohakuse sümptomeid, soovatakse kassapidajale puuduolev summa viivitamatult taastada, vastupidisel korral soovivad revisjonikomisjon kolhoosile kassapidaja ametikohalt tagandada ja esitada materjalid kohtusse kassapidaja vastutusele võtmiseks.

Dokumentaalse revideerimise teostamisel võrreldakse sissekanded «Laekuri sissetulekute ja väljaminekute raamatus» dokumentidega, mille alusel need on tehtud. Tavaliselt tehakse see nii: üks revisjonikomisjoni liige loeb ette sissekande laekuri raamatus, kuna teine kontrollib dokumenti, mille põhjal see on tehtud. Kui mõni dokument tekitab kahtlust, kirjutavad revisjonikomisjoni liikmed selle numbri üles ning teevad vastava otsuse revideerimisakti koostamisel. Võltsitud dokumendi avastamisel kõrvaldab revisjonikomisjon selle toimikust, andes selle kohta arvepidajale allkirja ning koos revideerimisaktiga esitab võltsitud dokumendi juhatasele süüdlaste kriminaalkorras vastutusele võtmiseks. Võltsitud dokumendi kõrvaldamisel toimikust tehakse sellest ära kiri, missugune jäetakse toimikusse.

Sageli ületab kolhooside kassades olev sularaha summa, mis on kolhoosnike üldkoosoleku poolt lubatud. Niisuguse fakti ilmnemisel kohustab revisjonikomisjon kassapidajat raha viivitamatult pankasse maksma kolhoosi jooksvale arvele või hoiukassasse, sest kolhoosi kassas peab hoitama väikesi summasid jooksvate kulutuste jaoks. Põllumajandusliku artelli põhikiri näeb ette, et «oma vabad rahasummad hoiab artell oma jooksva arvel kas pangas või hoiukassas» ning kõik rahalised arveldused asutiste ja organisatsioonidega teostab panga kaudu.

Revideerimise lõpetamisel teeb revisjonikomisjon laekuri sissetulekute ja väljaminekute raamatusse umbes järgmise sisuga märkuse: «Sissekanded sissetulekute ja väljaminekute raamatus võrreldud sissetuleku ja väljamineku dokumentidega» «..... 195..... a. kuni» «..... 195..... a. Raha jääk kassas revideerimispäevaks rbl.»

Revisjonikomisjoni esimees: (allkiri)

Kassapidaja: (allkiri)

Kassa kontrollimisel peab revisjonikomisjon osutama tõsist tähelepanu raha hoidmise korrale ja tingimustele. Paljudes kolhoosides puuduvad rahakastid ja seetõttu kannab kassapidaja kolhoosi raha enda taskus. Säärase juhtumi ilmnemisel peab revisjonikomisjon seadma juhatuse ette küsimuse raudkasti või äärmisel juhul rautatud puukasti soetamise kohta raha, tšekiraamatute, kolhoosi põhikirja ja maa põlise pidamise akti hoidmiseks. Kolhoosile kuuluvad riigilaenu obligatsioonid hoitakse tavaliselt hoiukassas. Neid pole soovitatav pidada kolhoosi kassas. Kui obligatsioon säilitatakse kolhoosi kassas, kontrollib revisjonikomisjon nimistu järgi nende numbrite, kuponge ja nõuab, et kupongid, mille maksmise tähtaeg on kätte jõudnud, vahetataks hoiukassas ümber sularaha vastu ning raha kantaks sissetulekusse. Teostatud revideerimise kohta koostab revisjonikomisjon revideerimisakti, milles märgib, missuguse ajavahemiku kohta on revideerimine teostatud, palju oli kassas raha, millised puudused on revideerimisel avastatud ja missugused on revisjonikomisjoni ettepanekud ilmnenu puuduste kõrvaldamiseks. Viimaseid võib revisjonikomisjon teha ka revideerimisaktist eraldi.

Kolhooside vabade rahasummade hoidmine pankades on aluseks kindla finantsdistsipliini loomisel kolhoosides. Rahaliste vahendite hoidmine pangas võimaldab riigil kasutada

neid rahvamajanduse huvides, stalinlike viisaastakute edukaks täitmiseks enne tähtaega. Teiselt poolt on see kasulik kolhoosidele, kuna riik maksab pankadesse paigutatud raha pealt protsente, kindlustab raha varguste ja õnnetusjuhtude eest, võimaldab teostada arveldusi panga kaudu, vältida jagamatute fondide raiskamist ja ebaõiget kulutamist ning loob võimalused suurte summade kogumiseks eelseisvate suurte objektide ehitamiste finantseerimiseks. Eeltoodust tuleneb järgmine nõue: revisjonikomisjon peab osutama tõsist tähelepanu kontrollile rahaliste vahendite hoidmise üle.

Revisjonikomisjon kontrollib raha laekumist ja kulutamist kolhoosi jooksva arve järgi Riigipangas (või hoiukassas) ja kapitaalvahetuste arve järgi Põllumajanduspannas. Selle kontrolliga taotletakse järgmist: teha kindlaks raha tegelik jääk kolhoosi arvel pangas ja selle vastavust jäägile, mida näitavad sissekanded kolhoosis peetavates raamatutes. Ühtlasi seisneb selle kontrollimise ülesanne selles, et teha kindlaks nendelt arvetelt tehtud kulutuste õigsust, otstarbekust ja seadusepärasust. Jooksva arve kontrollimine Riigipangas ja kapitaalvahetuste arve kontrollimine Põllumajanduspannas toimub pankadest saadud väljavõtete võrdlemise teel kolhoosi arvestuse raamatute sissekannetega. Niisuguseid väljavõtteid saadavad pangad kolhoosidele üks kuni kaks korda kuus ja peale selle ka kolhoosi juhatuse või revisjonikomisjoni sellekohasel nõudmisel.

Kontrollimiseks peab revisjonikomisjon nõudma arvepidajalt pankade väljavõtted kontrollitava ajavahemiku kohta, raamatu, milles peetakse pankades hoiul olevate vahendite arvestust ja kõik dokumendid, mille põhjal on tehtud sissekanded iga arve järgi nii raha sissetuleku kui ka väljamineku osas. Kontrollimist teostavad tavaliselt revisjonikomisjoni kolm liiget: esimene loeb valjusti ette sissekande panga väljavõttel, teine kontrollib sama sissekannet kolhoosi arvestuse raamatu järgi, kuna kolmas kontrollib iga dokumenti, mille alusel sissekanne on tehtud. Kui panga väljavõtte ja sissekanne raamatus ei ühti või on lahkuminekuid sissekannete ja dokumentide vahel, mille põhjal need sissekanded on tehtud, nõuab revisjonikomisjon juhatuse esimehelt ja arvepidajalt seletust iga lahkumineku kohta eraldi. Kui lahkumineku on põhjustanud asjaolu, et arvepidaja on eksikombel jätnud mõne sissekande raamatusse tegemata, või on kandnud sisse vale summa, paneb revisjonikomisjon talle ette kanda sisse vahelejätetud operatsioon või parandada

valesti märgitud summa. Juhul aga, kui kolhoosi juhatuse esimees ja arvepidaja ei suuda anda rahuldavat seletust lahkumineku tekkimise põhjuste kohta, või on see tekkinud panga vea tõttu, märgib revisjonikomisjon üles dokumendi numbri ja operatsiooni sisu, milles ilmnes lahkuminek, ning lähetab panga osakonda küsimuse väljaselgitamiseks kas kolhoosi juhatuse esimehe või ühe revisjonikomisjoni liikme. Kuna pangaoperatsioonide teostamisel on kuritarvituste varjamiseks võimalusi rohkem kui kassaoperatsioonide puhul, peab revisjonikomisjon olema eriti tähelepanelik pankade väljavõtete ja dokumentide ehtsuse kontrollimisel. Kui panga väljavõttel esineb määratud kohti, kraapeid või kustutamise jälgi, tuleb nõuda pangalt uued väljavõtted ja võrrelda neid kolhoosis olevatega. Iga kulutus kolhoosis olevalt arvelt, nagu sularaha kulutuski, peab olema tõestatud vastava dokumendiga. Pangast tšekiga raha saamisel kirjutatakse tšekiraamatu kaanele tšeki number, summa, kellele tšekk välja antud ja võetakse tšeki saajalt allkiri. Kui kolhoos saab jooksvalt või kapitaalvahutuste arvelt sularaha, peab kontrollitama, kas summa jõudis õigeaegselt kassasse ja kas see on õigeaegselt arvatud laekuri raamatu järgi sissetulekusse. Juhul, kui jooksvalt arvelt on tasutud kulud saaduste ja materjalide ostuks, kontrollitakse, kas need materjalid ja saadused on kantud sissetulekusse ning dokumendid varustatud selle isiku allkirjaga, kes võttis need hoiule ning vastutab nende säilimise eest.

Suurt tähtsust omab kolhoosi õige arvelduste organiseerimine asutiste ja isikutega. See seisneb selles, et tasu maksmine kolhoosilt saadud saaduste või kolhoosi poolt tehtud tööde eest toimuks õigeaegselt, s. o. vastavates lepingutes või kokkulepetes ettenähtud tähtaegadel, ja selles, et kolhoos õiendaks oma rahalisi kohustusi isikute ja organisatsioonide vastu samuti õigeaegselt. Hoolimata sellest, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee määruse 19. septembrist 1946. a. «Abinõudest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks kolhoosides» punkt 7 esitab kategoorilise nõude, et organisatsioonid õiendaksid oma arveid kolhoosidega õigeaegselt, esineb juhtumeid, kus varumisorganid ei maksa kolhoosidele tasu neilt saadud põllumajandussaaduste eest ja sideasutised posti vedamise eest. Nimetatud asjaolu viib debitoorse võlgnevuse tekkimisele ning mõjub halvavalt kolhooside majandi tugevdamisele. Üksikutes kolhoosides on debitoorse võlgnevuse tekki-

mist põhjustanud asjaolu, et kolhoosid on andnud oma saadusi võlgu, sõlmimata lepingut ja vastavaid dokumente vormistamata.

Revisjonikomisjon kontrollib, kuidas kolhoos maksab oma võlgu, ja kuidas nõuab sisse võlgu oma võlgnikelt. Rööbiti sellega uurib ta ka seda, kuidas kolhoos täidab sõlmitud lepinguid masina-traktorijaamaga, kontraheerimislepinguid lina, suhkrupeedi ja elusloomade varujatega, sidekontoriga jne.

Ei tohi unustada, et võla mitteõigeaegne sissenõudmine võib põhjustada otsese ainelise kahju tekkimist, kuna sissenõudmata võlga ei saa enam pärast 18 kuu möödumist sisse nõuda, sest selle hagiõigus aegub. Selle teostamine on võimalik ainult rahvakohtu eri otsusega. Sellepärast nõuab revisjonikomisjon, avastades, et mõni organisatsioon või mõned isikud ei tasu kolhoosile oma võlga, kolhoosi juhatustelt, et võlg nõutaks sisse rahvakohtu kaudu.

Ka kolhoos ise peab õigeaegselt tasuma temale esitatud arved, vältides kreditoorse võlgnevuse tekkimist. Kui kolhoosi esimehe või arvepidaja süü läbi nõutakse kolhoosilt viivist või trahvi maksude, riiklike kohustuste ja sõlmitud lepingute tähtajaks mittetäitmise eest, esitab revisjonikomisjon küsimuse üldkoosolekule arutamiseks ning teeb ettepaneku esimehe või arvepidaja karistamiseks. Peab meeles pidama, et kolhoosi arvepidaja on vastutav selle eest, et kõik maksud tasutaks kolhoosis õigeaegselt.

Kolhoosi võlgnevust ja võlgnevust kolhoosile kontrollitakse sissekannete järgi «Asutiste ja isikute arvelduste raamatus», milles avatakse igale organisatsioonile ja isikule, kellega kolhoosil on arveldusi, eri arve. Vastastikuste arvelduste täpsustamiseks nõuab revisjonikomisjon kolhoosi juhatuse kaudu võlguolevatelt organisatsioonidelt tõendi selle kohta, et nad tõesti võlgnevad kolhoosile teatava summa. Juhul, kui mõni organisatsioon keeldub sellise tõendi andmisest või koguni eitab, et tema on kolhoosile võlgu, nõuab revisjonikomisjon kolhoosi juhatusele hagi avalduse kohest vormistamist rahvakohtule esitamiseks ning kontrollib, et see nõue täidetak viivitamatult.

Eriti hoolikalt on tarvis kontrollida kolhoosi arveldusi aruandvate isikutega, s. o. kolhoosnikutega, kes on kolhoosi kassast või jooksvalt arvelt saanud raha kolhoosi juhatuse poolt antud korralduse täitmiseks mingi ostu tegemiseks. On väga oluline, et rahalise avansi andmisel (näiteks väike-

inventari või materjali soetamiseks) oleks konkreetset määrgitud, milleks raha on antud. Raha kulutamisel peab aruandev isik esitama hiljemalt kolm päeva pärast ülesande täitmist avansi-aruande, lisades sellele juurde dokumendid, mis tõendavad, et raha on tegelikult kulutatud. Iga avansi-aruannet kontrollitakse arvepidaja poolt ja kinnitatakse kolhoosi esimehe allkirjaga. Raha ülejäägi tagastab aruandev isik kolhoosi kassasse või maksab kolhoosi jooksvale arvele. Uute avansside väljaandmine samale isikule ei või toimuda enne, kui ta pole esitanud aruannet eelmise summa kulutamise kohta. Kontrollides avansi-aruandele lisandatud dokumente, omistab revisjonikomisjon erilist tähelepanu sellele, kas juurdelisatud arvetel on allkiri raha vastuvõtmise kohta, ning juhul, kui avanss on antud ostudeks, — kas dokumentidel on laohoidja (või mõne teise ametikohal oleva isiku) allkiri ostetud inventari või materjali vastuvõtmise kohta.

Kui avansiaruandes näidatud summa on välja makstud eraisikule, tuleb sellele lisandada selle isiku võimuorganite poolt tõestatud allkiri raha vastuvõtmise kohta, täpne aadress, passi number, selle väljaandmise kuupäev ja koht.

Kolhoosi ametiisikute komandeerimise korral väljapoole kolhoosi määrab komandeerimiskulude suuruse kolhoosnikute üldkoosolek. Komandeerimiskulude väljamaksmist teostab kolhoosi arvepidaja ainult komandeerimistunnistuse põhjal, millel peavad olema märkused komandeerimiskohta saabumisest ja lahkumisest, ning tingimusel, et komandeerimisel olnud isiku aruanne on kolhoosi esimehe poolt kinnitatud. Revisjonikomisjon ei kontrolli üksnes komandeerimise kulude väljamaksmise õigsust, vaid ka seda, kuivõrd vajalik ja otstarbekohane komandeerimine oli. Revideerides kolhoosi arveldusi asutiste ja isikutega, teeb revisjonikomisjon kindlaks, millised abinõud on kolhoosi juhatus rakendanud debitoorse võlgnevuse tekkimise vältimiseks, arvete õigeaegseks õiendamiseks kolhoosilt saadud saaduste eest, lepingute sõlmimiseks kolhoosi poolt asutistele ja organisatsioonidele tehtavate tööde kohta nende lepingute tähtajaliseks täitmiseks, võlgade sissenõudmiseks jne. Kui revideerimise käigus ilmneb lootusetute võlgade olemasolu, selgitab revisjonikomisjon, kes on selles süüdi, ning teeb üldkoosolekule ettepaneku kahjutasu sissenõudmiseks süüdlastelt.

Juhul, kui kolhoosis töötavad väljastpoolt kolhoosi palgatud tööjõud, kontrollib revisjonikomisjon, kuidas on arvestatud neile palk, kas nende palgast on kinni peetud tulumaks

ja lastetusmaks ning raha üle kantud maakonna rahandusosakonnale.

Pärast revideerimist märgib revisjonikomisjon revideerimisaktis arvelduste seisukorra, teeb järeldused ning esitab juhatusele ettepanekud võlgade sissenõudmiseks ja arvelduste ning arvestuse töö parendamiseks.

Kassa, väärtpaberite ja arvelduste revideerimise kohta koostab revisjonikomisjon aktid. Akti võib koostada järgmiselt:

A k t.

1950. aasta 3. oktoobril Väike-Maarja rajooni Punase Tähe kolhoosi revisjonikomisjon, koosseisus: esimees sm. Murumets Jaan Mardi pg., liikmed sm-d Pomm Mart Karli pg. ja Varju Elmar Ernsti pg., arvepidaja Variste Jaan Joosepi pg. ja kassapidaja Soos Ella Peetri tr. juuresolekul teostas rahaliste vahendite dokumentaalse revideerimise kassas ajavahemiku kohta 1. juulist 1950. a. kuni 1. oktoobrini 1950. a.

Revideerimisel on tehtud kindlaks:

1. Revisjonikomisjoni juuresolekul kassapidaja Soosi poolt üle loetud rahaliste vahendite jääk kogusummas rbl. 385.60. Rahaliste vahendite jääk seisuga 1. juuli 1950. a. moodustas rbl. 112.12. Laekuri sissetulekute ja väljaminekute raamatus tehtud sissekannete järgi on III kvartali jooksul kolhoosi kassasse laekunud rbl. 7844.50. Samal ajavahemikul on kulutatud rbl. 7546.02. Seega peaks jääk olema rbl. 410.60. Järelikult on kassas puudujääki rbl. 25.— suuruses summas.

Kassapidaja Soosi seletusel on tema rbl. 25.— välja andnud eraviisiliselt allkirja vastu (avansina) veisefarmi juhatajale Reinmaale.

2. Rahaliste dokumentide kontrollimisel ja nende võrdlemisel sissekannetega laekuri raamatus sissetuleku ja väljaminekute osas ilmnes, et iga sissekanne on tõestatud dokumentidega. Üks dokument on vormistatud ebaõigelt.

Arve nr. 27 järgi on 10. augustil Väike-Maarja Tarbijate Kooperatiivile makstud kantseleitarvete eest rbl. 25.75. Nimetatud arvel puudub kantseleitarbeid vastu võtnud vastutava isiku allkiri. Järeldused ja ettepanekud:

Lähtudes ülaltoodust paneb revisjonikomisjon juhatusele ette:

1. Kuivõrd kassapidaja Soos ei oma õigust raha väljaandmiseks eraviisiliselt allkirjade vastu, kassa puudujääk

arvata tema arvele ja kohustada teda see sisse maksma viivitamatult kolhoosi kassasse.

2. Juhtida kassapidaja tähelepanu sellele, et raha väljamaksmine puudulikult vormistatud dokumentide järgi on lubamatu, mida tuleb edaspidi vältida.

Puudulikult vormistatud arve nr. 27, 10. augustist 1950. a., vormistada täielikult.

Raha väljamaksmisi avansi andmise korras teostada ainult dokumentide alusel, mis on varustatud kolhoosi juhatuse esimehe ja arvepidaja allkirjadega.

Revisjonikomisjoni esimees: *J. Murumets.*

Revisjonikomisjoni liikmed: *M. Pomm, E. Varju*

Arvepidaja: *J. Variste*

Kassapidaja: *E. Soos*

VII. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ NORMIPÄEVADE ARVESTUSE ÕIGSUSE KONTROLLIMISEL.

Normipäev on töö mõõtühik, mille abil määratakse kindlaks kolhoosnikute osavõtt ühiskondlikust tööst ning igale kolhoosnikule kuuluv osa kolhoosi tuludest. Seega peab kolhoosnikule arvestatud normipäevade arv peegeldama ühiskondlikku majandisse mahutatud töö hulka ning selle töö viljana tulude osa, mis langeb kolhoosnikule. On väga oluline, et arvestatud normipäevad peegeldaksid õigesti seda töö hulka, mis üks või teine kolhoosnik on ühismajandisse tegelikult mahutanud, ja seda nimelt selleks, et kindlustada õiglast tulude jaotamist «igähele tema töö järgi». Kuna tulude õiglane jaotamine ei oma üksnes majanduslikku, vaid ka poliitilist ja kasvatuslikku tähtsust, tuleb normipäevade arvestamise kontrollimisele osutada eriti tõsiselt tähelepanu. Arvestades sellega, et normipäev omab majanduslikku väärtust (normipäevale antavad põllumajandussaadused ja raha), peab kolhoosi juhatuse nende arvestamisel ja kulutamisel ilmutama samasugust heaperemehelikkust ja kokkuhoidlikkust, nagu saaduste ja raha kulutamiselgi. Sellest lähtudes peab juhatuse vältima juhtumeid, kus normipäevi arvestatakse isikutele, kes pole millegagi seotud ühismajandile kasu toova tööga — kolhoosi ühistootmisega. Hoolimata NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee ning

Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee hoiatustest peetakse nii mõneski Eesti NSV kolhoosis normipäevade arvel valla täitevkomiteede ja külanõukogude käskjalgu, keda nende olemasolu varjamiseks nimetatakse kolhooside käskjalgadeks.

Normipäevade õige ja kokkuhoidliku kulutamise tagamiseks on kolhoosidele soovitatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusega nr. 668, 16. juulist 1948. a., üheaegselt kolhooside tootmisplaanide ja tulude-kulude eelarve koostamisega koostada ka normipäevade kulutamise plaanid majandusharude, iga kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi järgi iga brigaadi ja lüli jaoks, loomade liigi järgi — loomakasvatusefarmide jaoks, abiettevõtete jaoks jne. Sama määrusega on kolhoosi juhatustele ja revisjonikomisjonidele soovitatud sisse seada range kontroll normipäevade kulutamise üle ja mitte harvemini kui üks kord kvartalis ja ka majandusaasta lõpul kontrollida, kas teatava töö sooritamiseks kulutatud normipäevade arv ühtib plaanis selleks tööks ettenähtud normipäevade arvuga või mitte. Normipäevade arvestamise revideerimisel on revisjonikomisjon kohustatud kindlaks tegema normipäevade ülekulutamises süüdi olevad isikud ja ka need, kes on süüdi, et plaanis ettenähtud agrotehnilised ja zootehnilised abinõud on jäänud ellu viimata. Revideerimise tulemustest kannab revisjonikomisjon ette kolhoosnikute üldkoosolekule, ühtlasi lisades aruandele oma ettepanekud süüdlaste mõjutamiseks, korrale kutsumiseks või isegi karistamiseks.

Normipäevade õiglane ja õigeaegne arvestamine on tähtsamaid tegureid töödistsipliini tugevdamisel ja tööjõudluse tõstmisel kolhoosides. Seepärast omistatakse revisjonikomisjoni tööle normipäevade arvestamise õigsuse kontrollimisel erakordset tähtsust ja osutatakse sellele väga suurt tähelepanu. Normipäevade ebaõige ja mitteõigeaegne arvestamine ei võimalda välja selgitada kolhoosi eesrindlasi, ei luba arvestada eesrindlikele kolhoosnikutele lisatasu viljakuse plaani ületamise eest ja seega lämmatab ausalt ja innukalt töötavate kolhoosnikute algatusvõimet ning nende tahet võidelda suurte saakide saavutamise eest taimekasvatuses ja produktiivsuse tõstmise eest loomakasvatuses. Korrapäratu normipäevade arvestamine on ohtlikumaid vaenlasi võitluses kolhooside majandusliku ja organisatsioonilise tugevdamise rindel. Seepärast peab revisjonikomisjon olema eriti hoolas ja täpne kolhoosi elu selle ala revideerimisel.

Põllumajandusliku artelli põhikirja punktis 15 on öeldud, et — «mitte harvem kui kord nädalas teeb brigadiir kokkuvõtte artelli iga liikme poolt tehtud töö kohta ja kannab kolhoosniku poolt tehtud normipäevade arvu, mis on välja arvutatud kindlaksmääratud hinnete alusel, tema tööraamatusse». Samas on esitatud nõue, et kolhoosi juhatus paneb iga kuu välja kolhoosnikute nimekirja, milles on märgitud normipäevade arv, mida kolhoosnik on möödunud kuu jooksul välja töötanud. Üksikutes kolhoosides pole sellest kinni peetud ning kolhoosnikutel on teadmata, kui palju on neile arvestatud mitme kuu jooksul tehtud töö eest normipäevi. See tekitab neis õigustatud pahameelt, vähendab kolhoosnikute tööindu ja sageli annab põhjust juttude levimiseks normipäevade ebaõige arvestamise kohta ja brigadiiri ning juhatuse «onupojapoliitika» kohta. Mitte vähem tähtis kui nimekirjade väljapanek iga kuu, on kolhoosnikute poolt aasta jooksul tehtud normipäevade avaldamine üldiseks teadmiseks kaks nädalat enne üldkoosolekut, kus kinnitatakse artelli tulude jaotus. Normipäevade arv kõneleb kolhoosniku osavõtust ühistööst kolhoosi majandis ning loob juba enne üldkoosolekut avaliku arvamuse nihästi ebarahuldavalt töötanud kui ka eeskujulikult töötanud kolhoosnikute suhtes ning aitab suuresti kaasa sellele, et üldkoosolek möödub kolhoosnikute aktiivsuse tähe all, tauniva kriitika tähe all loodrite ning üldise heakskiidu tähe all eesrindlaste suhtes.

Määrus kolhoosnikutele lisatasu maksmise kohta põllumajanduslike kultuuride viljakuse plaani ületamise eest ja määrus loomakasvatuse produktiivsuse näitajate ületamise eest näeb ette, et normipäevad, mis on välja töötatud brigaadile kinnistatud kultuuridel, arvestatakse iga kultuuri kohta eraldi, sest lisatasu viljakuseplaani ületamise eest jaotatakse kolhoosnikute vahel vastavalt sellele, kui palju normipäevi on arvestatud ühele või teisele kolhoosnikule tehtud töö eest kultuuri alal, mille saak oli kõrgem plaanis ettenähtust. Normipäevade arvestamine eraldi brigaadile kinnistatud kultuuride järgi on vajalik ka selleks, et Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruse nr. 668, 16. juulist 1946, kohaselt juurde arvata või vähendada normipäevi viljakuseplaani ületamise või mittetäitmise eest.

Revisjonikomisjoni ülesanne seisneb selles, et kontrollida, kui võrd õigesti brigadiir arvestab kolhoosnikutele normipäevi ja teeb sissekandeid kolhoosnikute tööraamatutesse ning kui võrd õigesti arvepidaja kannab normipäevad «Kolhoosnikute

normipäevade arvestuse raamatus» kolhoosnikute isiklikule arvele. Teiselt poolt kontrollib revisjonikomisjon tootmisplaani täitmist ja normipäevade kulutamise õigsust kolhoosi, brigaadi ja lüli ulatuses kultuuride ning töö liikide järgi, kasutades selleks «Tehtud tööde ja kulutatud normipäevade arvestuse raamatus» tehtud sissekandeid. Normipäevade kulutamise kontrollimine brigaadis, lülis, loomakasvatustarvides jne. peab toimuma pidevalt ja järjekindlalt. Revisjonikomisjon revideerib, kas ei leia aset normipäevade üleplaaniline kasutamine ning kas kulutatud normipäevade arv vastab tegelikult tehtud töö mahule. Selle kontrollimisel vaatab revisjonikomisjon järele, kuidas kolhoosis peetakse kinni üldkoosoleku poolt kinnitatud töönormidest ja tööhinnetest üksikute tööliikide järgi, kas ei esine töönormi omavolilise vähendamise ja tööhinnete suurendamise fakte. Juhul, kui ilmneb, et ühel või teisel tööl plaanitud normipäevade arv on üle kulutatud, selgitab revisjonikomisjon ülekulutamise põhjused.

Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon, kui palju kulutatakse normipäevi administratiiv-teenindavale personaalile töötasudeks, osutades erilist tähelepanu administratiiv-teenindava personaali koosseisule. Tuleb meeles pidada, et administratiiv-teenindava personaali koosseisu kuuluvatele töötajatele (esimees, arvepidaja, laohoidja, koristaja-öövah, lastesõime ja lasteaedade töötajad, ühistoituslamise alal töötajad, revisjonikomisjoni esimees ja liikmed) arvestatakse normipäevi ainult tegelikult tööl olnud päevade eest.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 3. septembrist 1948. a. on kindlaks määratud, et normipäevade kulutamine töötasuks administratiivteenindavale personaalile ei tohi ületada järgmist protsenti kolhoosnikutele arvestatud normipäevade üldarvust: kolhoosides normipäevade üldarvuga üle 100 000 — 3%, 75 000 — 100 000 — 4%, 55 000 — 75 000 — 5%, 35 000 — 55 000 — 6%, 20 000 — 35 000 — 7% ja kuni 20 000 — 8%. Peab mainima, et mõnedes Eesti NSV kolhoosides ületab normipäevade kulu administratiiv teenindava personaali töötasudeks 8%, kuna neis kolhoosides tehtud normipäevade üldarv kõigub kuue ja kaheteistkümne tuhande vahel. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium soovitas 1934. aastal väikestes kolhoosides ühendada kolhoosi esimehe ametikoht põllutööbrigaadi brigadiiri ametikohaga, arvestades esimehele põhilise tasu kui brigadiirile ning lisades kolhoosi juhtimise eest normipäevi üld-

koosoleku poolt kindlaksmääratud arvul. Mainitud moodus rakendati möödunud 1949. aastal ka paljudes meie kolhoosides. Väheste kogemuste tõttu aga ei töötanud enamik väikeste kolhooside esimehi sellise ühendamisega tekkinud tingimustes rahuldavalt, täites kas esimehe (ja rõhuvas enamusel just esimehe) või brigadiiri ülesandeid puudulikult või jättes need sootuks täitmata. Arvestades sellega, et väikeste kolhooside juures administratiiv-teenindava personaali töötasu lasub kolhoosi ühismajandil raske koormana, omab selle vältimiseks määravat tähtsust väikeste kolhooside liitumine, tööjõuliste kolhoosnikute maksimaalne osavõtt ühistööst ning tööpäevade otstarbekohane ja täielik ärakasutamine, millele tõhusalt aitab kaasa kolhoosikeskuste rajamine ja kolhoosiperede koondamine neisse keskustesse.

Põllutööbrigaadide brigadiiridele, loomakasvatufarmide juhatajaile, agronoomidele, zootehnikuile, veterinaararstidele ja velskritele ning traktorijaama masinate, viljapeksukohtade, aedade ja külvide järgi valvavatele kolhoosnikutele arvestatakse normipäevi tootmisalade järgi ja nad administratiiv-teenindava personaali hulka ei kuulu.

Ei tohi unustada, et NSV Liidu Ministrite Nõukogu soovib kolhoosidel üldkoosoleku otsusega esimehelt, arvepidajalt ja juhatuse liikmeilt kuni 10% neile aastas arvestatud normipäevadest maha arvata juhul, kui töötasu administratiiv-teenindavale personaalile ületab ettenähtud määra.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses nr. 668 on öeldud, et juhul, kui kolhoosi farmides pole neile ettenähtud emasloomade arvu miinimumi, tuleb kolhoosi esimehe töötasust maha arvata 10% normipäevade arvust, mis talle on arvestatud iga miinimumi mittetäitnud farmi eest. Revisjonikomisjon peab pidama meeles, et loomade miinimumi kindlaksmääramisel ei tule lähtuda määruses nr. 668 p. 33 lõikes b toodud miinimumist, vaid tuleb juhendada Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrusest nr. 423 — 13. juunist 1949. a.

Siinjuures olgu mainitud, et revisjonikomisjon peab kontrollima, kuidas täidetakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. juuli 1948. a. määrust nr. 668, milles on öeldud, et kolhoosi administratiiv- ja teenindav personaal (välja arvatud kolhoosi esimees, arvepidaja ja põllumajanduse eriteadlased) on kohustatud tootmistöö, põllul ja farmides, välja töötama vähemalt 25% normipäevade kohuslikust miinimumist. On loomulik, et pingelistel tööaegadel siirduvad kõik

kolhoosnikud põllule või heinamaale, et kindlustada vilja kadudeta koristamist või heina õigeaegset kokkupanemist küünidesse või kuhjadesse. Seda nõuavad kolhoosi ja ka kolhoosnikute huvid.

Normipäevade arvestamise õigsuse kontrollimine toimub normipäevade arvestuse algdokumentide revideerimise teel ja sissekannete järgi kolhoosi kontoris peetavates raamatutes. Põllutööbrigaadis on selliseks algdokumendiks «Normipäevade arvestusleht», loomakasvatusfarmides — «Normipäevade arvestuse leht farmis».

Normipäevade juurde- ja mahaarvestamine hobuste ja veiste toitumuse eest toimub iga kuu lõpul kolhoosi esimehe, revisjonikomisjoni esimehe ja zootehniku (või veterinaarala töötaja) poolt koostatud akti põhjal. Hobuste eest, kes on toitumuselt alla keskmise, põllutööbrigaadide brigadiiridele ja hobusemeestele normipäevi ei arvestata. Hobuste seisukorda kontrollides peab revisjonikomisjon vaatama, kas hobuste juures pole esinenud kehalisi vigastusi, mis on tingitud nende tööst kõrvaldamise kuni paranemiseni. Selliste juhtude ilmnemisel selgitab revisjonikomisjon, kas on hobuste vigastamises süüdi olevatelt isikutelt kinni peetud iga hobuse tööseisaku-päeva eest kaks normipäeva, mära abordi puhul aga 20 normipäeva. Kuna võitlus hobuste hoolika hoidmise eest omab esmajärgulist tähtsust, peab juhatus olema iga hobustesse hooletu ja lohaka suhtumise juhu puhul selles süüdi olevate isikute suhtes eriti karm. Sama peab nõudma ka loomakasvatusfarmide juhatajailt, põllutööbrigadiiridelt ja tallimeestelt.

Kolhoosi töökodades ja abiettevõtetes toimub normipäevade arvestus «Toodangu töötlemise aruandes», kuna normipäevade arvestamisel administratiiv-teenindavale personalile kasutatakse eri arvestuslehte, mis vormilt sarnaneb normipäevade arvestuslehega farmis.

Revideerimisel kontrollib revisjonikomisjon kõigepealt, kui võrd õigesti mõõdetakse ja kantakse arvestuslehtedesse tehtud töö maht. Selleks on soovitav võtta mõned normipäevade arvestuslehed, mõõta arvestuslehel näidatud põllusa pindala ja võrrelda seda arvestuslehel märgitud pindalaga. Arvestuslehel näidatud töömahu õigsust võib kontrollida ka normipäevade arvestuslehtede võrdlemise teel brigaadi poolt tehtud tööde aktiga. Töömahu kontrollimine valikmõõtmiste abil on meie kolhooside tingimustes hädavajalik, kuna neis puuduvad täpsed andmed üksikute põl-

dude suuruse kohta ning seetõttu näidatakse paljudes kolhoosides töömaht tegelikust suuremana.

Revisjonikomisjon peab kontrollima, kas normipäevad kolhoosnikutele on arvestatud õigesti või mitte, kas on brigadiir nende arvestamisel kasutanud neid töönorme ja tööhindeid normipäevades, mis on kinnitatud antud kolhoosi kolhoosnikute üldkoosolekul.

Juhul, kui avastatakse, et brigadiir või loomakasvatusfarmi juhataja on arvestanud normipäevi valesti, vähendades omavoliliselt töönorme või suurendades tööhindeid, mõõtes ebaõigesti pindalasid või arvestades ebatäpselt tehtud tööd, kuuluvad valesti arvestatud normipäevad mahakustutamisele. Samuti tuleb kontrollida, kas ei esine juhtumeid, kus on arvestatud normipäevi halvakvaliteediliselt tehtud töö ümber tegemise eest. Kui ebaõige normipäevade arvestamine on olnud sihilik, teeb revisjonikomisjon kolhoosi juhatajale ettepaneku, maha arvata süüdlaselt (brigadiirilt või loomakasvatusfarmi juhatajalt) kuni 5 normipäeva. Peab alati silmas pidama, et normipäevade ebaõige arvestamine on üks töödistsipliini lõdvendamise ja kolhoosi organisatsioonilise nõrgenemise põhjusi. Seepärast peab selle vastu täie otsustavusega võitlema.

Kolhoosnikutele arvestatud normipäevade arvestust peetakse «Kolhoosnikute normipäevade arvestuse raamatus,» milles avatakse eriarved igale täisealisele kolhoosnikule, noorukile, traktorijaama traktoristile. Normipäevad, mis on välja töötatud lülidele ja brigaadile kinnitatud kultuuridel, arvestatakse samas raamatus, kuid iga kultuuri järgi eraldi. Sissekanded «Kolhoosnikute normipäevade arvestuse raamatus» tehakse normipäevade arvestuslehtede ja toodangu töötlemise aruannete alusel. Arvepidaja on kohustatud iga kuu tegema kokkuvõtteid kolhoosnikute isiklike arvete normipäevade iga lahtri kohta.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu 16. juuli 1948. a. määruse nr. 668 punktis 48 on määratud kindlaks normipäevade kohuslik miinimum — 120 normipäeva, mille iga töövõimeline kolhoosnik on kohustatud välja töötama põllumajanduslike tööde hooaegade järgi järgmiselt: kuni 15. juunini vähemalt 30 normipäeva, 15. juunist kuni 15. augustini — 35 normipäeva, 15. augustist kuni 15. oktoobrini 45 normipäeva, ülejäänud — pärast 15. oktoobrit.

Noorukid, kolhoosipere liikmed, 12 kuni 16 aasta vanuses on kohustatud aasta jooksul välja töötama vähemalt 50

normipäeva. Noorukitele antakse välja tööraamatud ning nende poolt väljatöötatud normipäevade arvestamine toimub eraldi.

Kolhoosi juhatus peab astuma samme selleks, et iga kolhoosnik töötaks igal hooajal normipäevi vähemalt kohustusliku miinimumi ulatuses. Kahjuks ei osutata meie kolhoosides sellele vajalikku tähelepanu. Nagu Eesti NSV Põllumajanduse Ministeeriumi poolt teostatud kontrollretke andmeist selgub, võtab Tartu, Viljandi ja Harju rajooni kolhoosides ühistootmisest osa keskmiselt ainult 72% töövõimelistest kolhoosnikutest, kusjuures 48% neist töötab vähem kui kaheksa tundi päevas. Selle tulemuseks on aga nähtus, et paljud kolhoosnikud ei tööta välja kohuslikku miinimumi. Revisjonikomisjon on kohustatud juhtima kolhoosi juhatuse tähelepanu sellele, et juhatus peab iga kuu arutama küsimust kolhoosnikute osavõtu kohta ühistööst kolhoosis ning võtma tarvitusele abinõud distsiplineerimatu kolhoosnikute korrale kutsumiseks. Kolhoosnikutele peab selgitama, et NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 1942. a. 13. aprilli määrus näeb ette, et töövõimelised kolhoosnikud, kes mõjuva põhjuseta ei tööta välja põllumajanduslike hooegade järgi ettenähtud normipäevade miinimumi, antakse kohtu alla ning rahvakohtu otsusega karistatakse paranduslike töödega kuni 6 kuud koos 25% normipäevade mahaarvestamisega kolhoosi kasuks.

Kolhoosnikute poolt põllumajanduslike tööde hooegade järgi väljatöötatud normipäevade arv kantakse nende isiklikule arvele «Kolhoosi liikmete arvelduste raamatus». Selleks, et kolhoosnikud võiksid kontrollida, kas nende tööraamatutesse sissekantud normipäevade arv vastab kolhoosi kontoris peetavate raamatute sissekannetele, paneb kolhoosi juhatus, täites põllumajandusliku artelli põhikirja punkti 15 nõudeid, välja kolhoosnikute nimekirjad, milles on näidatud, kui palju möödunud kuu ja möödunud põllumajanduslike tööde hooaja eest on arvestatud igale kolhoosnikule normipäevi.

Revideerimise järel koostab revisjonikomisjon revideerimisakti, milles märgitakse ilmsikstulnud puudused normipäevade arvestamise ja arvestuse ning normipäevade kohusliku miinimumi väljatöötamise osas. Kõige selle kohta teeb revisjonikomisjon oma järeldused ja soovitused ning annab need üle juhatusele, nõudes viimaselt viivitamatut puuduste kõrvaldamist.

VIII. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ KOLHOOSI LIIKMETEGA ARVELDUSTE KONTROLLIMISEL.

Kolhoosi liikmetega arvelduste kontrollimine hõlmab kolm selle ala külge: avansside andmise kontrollimine, arvelduste kontrollimine normipäevade järgi ja arvelduste kontrollimine lisatasu maksmise korra järgi.

Avansside väljaandmine peab toimuma ranges kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga, milles on öeldud, et «artelli tulude jaotamine liikmete vahel toimub eranditult artelli iga liikme poolt tehtud normipäevade arvu järgi». Kinni pidades sellest nõudest, võitleb kolhoosi juhatus töödistsipliini tugevdamise eest, loob paremini töötanud kolhoosnikutele paremaid elutingimusi ja tõstab kolhoosnikute huvi ühistootmisest osavõtu vastu. Mainitud nõude rikkumine seevastu on poliitiline väärsamm, sest see on vastuolus töötasu maksmise sotsialistliku põhimõttega. Hoolimata sellest on paljudes Eesti NSV kolhoosides avansside andmisel talitatud niiöelda «kristlikult» ja avanssi antud kõikidele kolhoosnikutele võrdselt, arvestamata seda, kui palju üks või teine kolhoosnik on välja töötanud normipäevi. Mõnedes kolhoosides valitseb ses suhtes perekondlikkus ja onupoja poliitika, mille tulemusena avansse antakse välja kolhoosnikute avalduste järgi lihtsate allkirjade vastu või kolhoosi juhatuse esimehe ametliku dokumendina mittevormistatud korralduse järgi.

Selline talitusviis viib sageli selleni, et lõpliku arvelduse tegemisel jääb osa kolhoosnikuid kolhoosile võlgu, kuna teisele osale jääb võlgu kolhoos. Seejuures jäävad kolhoosile võlgu need kolhoosnikud, kes töötasid kolhoosi ühismajandis vähe, ja kolhoos jääb võlgu neile, kes töötasid hästi. Nii-sugust olukorda tuleb kvalifitseerida kui jämedat põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumist.

Naturaal- ja rahaliste avansside väljaandmisel võetakse aluseks «Naturaal ja rahaliste väljaandmiste leht» ning avansside väljaandmine peab toimuma ainult selle lehe järgi.

Põllumajandusliku artelli põhikirja kohaselt antakse kolhoosnikutele aasta jooksul rahalisi avansse vastavalt nende poolt väljatöötatud normipäevadele, kuid mitte üle 50% neile töö eest kuuluvast summast. Kolhoosides, kus kasvatatakse tehnilisi kultuure, antakse rahalisi avansse nende kultuuride alal tehtud tööde eest vähemalt kord nädalas,

sõltuvalt sellest, kuidas kulgeb nende kultuuride äraandmine riigile ning 60% ulatuses summast, mis kolhoos sai riigile antud toodangu eest.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrusega 16. juulist 1948. a. on kindlaks määratud viljakogused, mis kolhoos võib arvata viljakoristamise ajast kuni viljavarumise plaani täitmiseni avansside väljaandmiseks kolhoosnikutele ja kolhoosi majandi sisemiste tarvete rahuldamiseks. Need kogused, niihästi teravilja kui ka kartuli ja köögivilja osas, ei tohi ületada 15% riigi varumispunktidele tegelikult üle antud kogusest.

Revisjonikomisjon kontrollib, kuidas kolhoosi juhatus peab kinni nimetatud määrusega kindlaks määratud korrast, ning juhul, kui ilmneb, et kolhoosnikutele avansiks ja majandi sisemisteks tarveteks on eraldatud suuremas ulatuses kuni 15% varumispunktidesse antud viljakogusest, on ta kohustatud sellest informeerima vastava rajooni põllumajandusosakonda ning prokuratuuri. Selles süüdi olevad isikud võetakse vastutusele kui viljavarumise desorganiseerijad ja vilja laalikandjad.

Revisjonikomisjon peab meeles pidama, et kolhoosnikutele avansside andmine võib toimuda ainult normipäevade järgi ja kõikidele normipäevadele võrdses suuruses. Kolhoosis pole töid, mille järgi naturaalamansse võib anda rohkem või vähem.

Selleks, et teha kindlaks, kas kolhoos pole eraldanud kolhoosi sisemajanduslikeks vajadusteks ja avansi andmiseks rohkem vilja, kui eespoolmainitud määruses ette nähtud, kontrollib revisjonikomisjon raamatutes tehtud sissekannete ja varumispunktide kviitungite järgi, kui palju on riigile antud iga liiki vilja. Selle kontrollimise tulemuste põhjal arvutatakse välja, kui palju võis kolhoos kasutada sisemajanduslikeks otstarveteks, ning arvutamisel saadud andmed võrreldakse tegelikult nendeks otstarveteks kulutatud kogustega.

Kontrollides avansi väljaandmise lehti peab revisjonikomisjon kindlaks tegema, kas mõned kolhoosnikud pole varem saanud naturaalamanssi rohkem kui on lubatud, ja selliste faktide ilmnemisel kandma hoolt, et nende võlgnevus kolhoosile kustutataks uue avansi väljaandmisel.

Kord nõuab, et kolhoosnikutele väljaantud rahalised ja naturaalsed avansid kantakse kohe pärast nende väljaandmist kolhoosnikute isiklikele arvetele ja nende tööraamatu-

tesse, kusjuures naturaalavansse kannab tööraamatutesse laohoidja, rahalisi avansse aga kolhoosi kassapidaja.

Veel tähtsam kui avansside väljaandmine on lõplike arvelduste tegemine kolhoosi liikmetega. Põllumajandusliku artelli põhikirja punktis 25 on öeldud, et «ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon hoolikalt kõiki artelli arveldusi oma liikmetega, selgitab välja iga väärarvestuse, iga normipäevade eksliku juurdearvestamise ja normipäevade väljamaksmise hilinemise juhtumi ning muud artelli ja ta liikmete huvide riivamise juhtumid».

Lõplik tulude jaotamine kolhoosis tehakse pärast aastaaruande ja tulude jaotuse kinnitamist kolhoosnikute üldkoosoleku poolt ning selle läbivaatamist vastava rajooni täitevkomitees. Arvestades sellega, et tulude õigeaegne jaotamine on üks töödistsipliini ja tööindu tõstvaid tegureid, peab otsustavalt ja kindlalt hukka mõistma nende maakondade täitevkomiteede talitusviisi, kes on lubamatult viivitanud kolhooside aasta-aruanne läbivaatamisega, põhjustades kolhoosides õigustatud pahameele tekkimist. Lõplikul tulude jaotamisel peab iga kolhoosnikuga tehtama arveldusi täielikult ja täpselt, vältides seda, et kolhoos jääb kolhoosnikule või kolhoosnik kolhoosile võlgu. Kolhoosi juhatus peab alati tundma tõsist muret selle eest, et tulude jaotamisel ei riivataks kolhoosi liikmete ega kolhoosi huviseid.

Kolhoosnikutega arvelduste seisukorda kontrollib revisjonikomisjon «Kolhoosi liikmete arvelduste raamatus» tehtud sissekannete järgi. Nimetatud raamatus on avatud igale ühistööst osavõtvale kolhoosnikule eri arve, kuhu kantakse kõik rahalised ja naturaalsed arveldused selle kolhoosnikuga. Selleks jaguneb raamat kahte ossa: «Rahalised arveldused» ja «Naturaalarveldused».

Esimesse ossa märgitakse aasta jooksul normipäevadele väljaantud rahalised avansid, ühistoitolustamise korras väljaantud toiduainete (välja arvatud leib) hind ja muude saaduste või materjalide hind, mille väljaandmine on toimunud normipäevadele saadava rahalise tulu arvel. Samas märgitakse ka lõpparve korras väljamakstud rahasumma möödunud aastal tehtud töö eest.

Sissekanded raamatu selles osas tehakse «Naturaal- ja rahaliste väljaandmistele lehtede» alusel, kusjuures aluseks võib võtta vaid sellist lehte, kus on kolhoosniku allkiri raha vastuvõtmise kohta.

Üldsumma, mis kuulub jaotamisele normipäevade järgi,

määratakse kindlaks rahaliste tulude jaotamisel. Selle suurus-
est sõltub raha hulk, mis arvestatakse iga normipäeva
kohta.

Kolhoosnikule normipäevade järgi arvestatud rahalised
tulud kirjutatakse reale «Normipäevade eest». Lisatasuna
arvestatud raha märgitakse eri ridadele ja seejuures näida-
takse ka, missuguse kultuuri alal tehtud töö eest lisatasu on
arvestatud.

Kolhoosnikule arvestatud rahaliste tulude üldkokkuvõte
kirjutatakse reale «Kokku arvestatud».

Normipäevade järgi antud naturaaltasude avansside
arvestamine toimub «Kolhoosi liikmete arvelduste raamatu»
teises osas. Sealjuures eraldatakse iga saaduse jaoks eri
lahter, millele märgitakse saaduse nimetus. Kolhoosnikule
lisatasuna kuuluvad saadused arvestatakse real: «täiendava
tasu arvel». Ülejäänud osas toimub naturaalsete tulude
arvestamine samuti, nagu rahalistegi tulude puhul. Kol-
hoosnikutega arvelduste seisu aasta vahetusel peegeldavad
selle osa viimased read, millel on näidatud, kui palju võlg-
neb kolhoos kolhoosnikule ja kui palju võlgneb kolhoosnik
kolhoosile.

Revideerides kolhoosi arveldusi kolhoosnikutega normi-
päevade järgi, kontrollib revisjonikomisjon, kas on kolhoos-
nikutele normipäevade järgi kuuluvad saadused ja raha
arvestatud õigesti ja raamatutesse sisse kantud, samuti
kontrollib ta avansside väljaandmise õigsust, osutades eri-
list tähelepanu sellele, kuivõrd õigeaegselt on kolhoos õien-
danud arved kolhoosi liikmetega. Samal ajal teostab revis-
jonikomisjon kontrolli selle üle, et lisatasu põllumajandus-
like kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse
plaani ületamise eest oleks arvestatud õiglaselt, s. o. et
suuremaid saake ja rohkem loomsaadusi saavutanud kol-
hoosnikud saaksid ka suuremat tulu.

Põllumajanduslike kultuuride viljakuse plaani ületamise
puhul toimub normipäevade arvestamine ja tulude jaota-
mine kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel Eesti NSV Minist-
rite Nõukogu määrusega nr. 668, 16. juulist 1948, kehtima
pandud korra kohaselt. Mainitud määrukses on öeldud, et
«brigaadile, kes on ületanud temale määratud plaani saagi
koristamiseks temale kinnistatud kultuuri või samalaadsete
kultuuride grupi alal, tuleb täiendavalt juurde arvestada üle-
tatud plaani iga protsendi eest üks protsent normipäevadest,
mis on kulutatud antud kultuurile või samalaadsete kultuu-

ride grupile. Brigaadilt, kes ei ole täitnud temale määratud plaani saagi koristamiseks temale kinnistatud kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi alal, arvata maha täitmata jäänud plaani iga protsendi eest üks protsent, kuid mitte üle 25 protsendi normipäevadest, mis on kulutatud antud kultuurile või samalaadsete kultuuride grupile.

Kui kolhoosnikute üldkoosolek kolhoosi konkreetsetest tootmistingimustest lähtudes leiab vajaliku olevat hinnata brigaadide ja lülide töötulemusi mitte neile kinnitatud plaani täitmise astme järgi, vaid võrreldes viljakuse plaani täitmisega keskmiselt kogu kolhoosi kohta, tuleb neil juhtudel normipäevade arvestamist või mahaarvamist teostada järgmiselt: brigaadile või lülile tuleb täiendavalt juurde arvestada või neilt maha arvata normipäevi nii mitme protsendi võrra, kui mitme protsendi võrra antud kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi alal saagi koristamise plaani täitmise protsent brigaadi või lüli poolt on suurem (väiksem) viljakuse plaani täitmise protsendist selle kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi alal keskmiselt kolhoosi kohta, seejuures ei tohi brigaadilt või lülilt mahaarvata vate normipäevade arv ületada 25% normipäevadest, mis on nende poolt tehtud neile kinnistatud kultuuride alal.

Brigaadilt või lülilt, kes on täitnud või ületanud neile määratud viljakuse plaani, kuigi väiksemas protsendis kui keskmiselt kolhoosi kohta, ei tule normipäevade mahaarvamist teostada, vaid arvestada neile kõik normipäevad, mis on neile arvestatud ja võetud tasumisele pärast normipäevade kulutamise plaani täitmise kontrollimist.

Sama määruse punkt 24 lubab kolhoosnikute üldkoosolekute otsusel arvestada brigaadide ja lülide kolhoosnikutele normipäevi köögiviljade ja vahelharitavate kultuuride alal iga kogutud saagi tsentneri eest hinnete järgi normipäevades.

Loomakasvatuses toimub lisatöötasu maksmine kolhoosnikutele vastavalt NSV Liidu Ministrite Nõukogu 19. detsembri 1949. a. määrusele — «Lisatöötasu maksmisest kolhoosnikutele ülesannete ületamise eest noorloomade kasvatamise, täiskasvanud loomade säilitamise ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmise alal Eesti NSV kolhoosides». Nimetatud määrus näeb ette, et veisefarmides antakse lüpsjale, karjatalitajale, vasikatalitajale ja karjatalitajale-karjasele vasikate saamise ja üleskasvatamise eest

teatava vanuseni lisatöötasuna noorloomi (vasikaid, talleid, põrssaid) või piima. Veisefarmi juhatajale või kolhoosi loomakasvatustalaja juhatajale, kes on üles kasvatanud aasta alguseks olnud iga 100 lehma ja mullika kohta vähemalt 90 vasikat, antakse iga üleskasvatatud 40 vasika eest 250 liitrit piima või üks kuni kuue kuu vanune vasikas tingimusel, et veisefarmis on täidetud loomade arvu suurendamise plaan. Lüpsjale, kes ületab temale kinnistatud lehmade grupi iga aastalehma piimatoodangu plaani, antakse lisatöötasuna 15 kuni 35% üle plaani saadud piimast, kuna karjatalitaja-karjane on õigustatud saama 5% üle plaani saadud piimast sel juhul, kui on ületatud tema talitada oleva lehmakarja piimatoodangu plaan.

Lambafarmides arvestatakse lisatöötasu tallede saamise, säilitamise, nuumamise olevate lammaste toitumise tõstmise ja villasaagi plaani ületamise eest, kusjuures arvestatav lisatasu jaotatakse brigaadis liikmete vahel proportsionaalselt vastavalt farmis väljatöötatud normipäevadele. Samal põhimõttel arvestatakse lisatöötasu ka seafarmides töötajatele. Revisjonikomisjon peab meeles pidama, et esimesel poolaastal poegimisest saadud põrsaste üleskasvatamise eest arvestatud lisatasu võib välja anda pärast nende põrsaste võõrutamist ainult tingimusel, et kolhoos on täitnud riiklikud lihamüügi kohustused esimese poolaasta eest. Teisel poolaastal poegimisest saadud põrsaste üleskasvatamise eest antakse lisatasu aasta lõpul.

Linnukasvatustalades lisatöötasuna noorlindude kasvatamise, säilitamise ja kanade munatoodangu täitmise eest antakse 5—25% üle ettenähtud määra säilitatud noorlindude arvust ning $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{3}$ üle plaani saadud munatoodangust.

Lisatöötasu makstakse tingimusel, et farmi ja brigaadi poolt on täidetud loomade arvu suurendamise plaan.

Sama määrus näeb ette, et söötade (söödajuurvilja, kõrvitsaliste, silokultuuride, heina) varumise plaani ületamise eest arvestatakse iga üleplaani varutud tonni eest 50 kuni 100 liitrit piima, mis jaotatakse kolhoosnike vahel vastavalt sellele, kui palju nad on söötade kasvatamisel ja varumisel välja töötanud normipäevi.

Olgu mainitud, et õigust lisatöötasu saamiseks omavad vaid need kolhoosnikud, kes on välja töötanud töövõimeliste kolhoosnike jaoks kehtiva kohusliku normipäevade miinimumi.

Revideerimisel avastatud puudused ja arvelduskorra rik-

kumise faktid märgib revisjonikomisjon revideerimisakti ning nõuab kolhoosi juhatuselt nende kohest kõrvaldamist, kontrollides hiljem selle täitmist.

IX. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ SAADUSTE JA MATERJALIDE SEISU KONTROLLIMISEL.

Ühiskondlik, sotsialistlik omand loob kolhoosides piiramatud võimalused kolhoosnike ainelise heaolu ja kultuurilise taseme tõstmiseks. Mida suurem on kolhoosi sissetulek, seda suurem on osa, mis langeb igale kolhoosnikule. Mida suurem on kolhoosi põhivara, seda tugevam ja jõulisem on kolhoosi majand. Rikkas kolhoosis on rikkad kolhoosnikud, kuna kolhoosi ühismajand on iga kolhoosniku peatuluallikas. Seepärast on võitlus kolhooside sotsialistliku omandi laiendamise ja raiskamise vastu, kolhoosile kuuluva vilja ja materjali varastamise ja ebaseadusliku kulutamise vastu revisjonikomisjoni peamisi ülesandeid.

Võitlus kolhoosi varanduse kaitsmise eest algab range järelevalvega selle säilimise üle vilja kasvamise ajal, koristamisel, viljapeksmisel, veol ja hoidmisel. Sellest järeldub, et viljakuhjade, viljarõukude ja viljapeksukohtade valamine, vilja täpne kaalumine pärast peksmist ja viljavalvate hoolikas valik on olulisemaid tingimusi vilja säilimise kindlustamisel, ning sellest tulenevad revisjonikomisjoni ülesanded sel alal.

Revisjonikomisjon kontrollib, kuidas on organiseeritud valve vilja säilimise üle põllul ja koristamise ajal. Vilja veoks peab eraldatama hea taara (tugevad kotid, pragudeta kastid jne.), et vältida vilja pudenemist transportimisel põllult kolhoosiaita või varumispunktidesse. Vili saadetakse põllult aita või varumispunkti saatelehega, milles peab olema märgitud saadetava vilja kaal, kohtade arv ja vilja kohaletoimetamise eest vastutava isiku perekonnanimi. Ei tohi unustada, et vastutus viljasaagi säilimise ja täpse arvelevõtmise eest brigaadis lasub brigadiiril, kolhoosis — juhatuse esimehel. Juba viljakoristamise esimestel päevadel peab revisjonikomisjon kontrollima, kuidas toimub igas brigaadis ja kolhoosis vilja sissetuleku ja väljamineku arvestus. Sellega üheaegselt kontrollib revisjonikomisjon, kas kolhoosi arvepidaja ja brigadiirid peavad arvestust iga brigaadile kinnistatud kultuuri (või samalaadsete kultuuride

grupi) kohta eraldi. Kõik põllult koristatud, samuti kolhoosi aitadesse ja varumispunktidesse saadetakse vilja peab olema kaalutud ja vormistatud vastavate dokumentidega (viljapeksu päevik, kombaini koristustöö päevik). Päevikud koostatakse iga brigaadi, iga vahetuse ja iga koristatava või pekstava kultuuri kohta eraldi.

Need päevikud koostatakse iga brigaadi, vahetuse ja pekstava viljaliigi kohta eraldi, samuti ka eraldi seemnepõldudest koristatud vilja osas. Seemnepõldudest koristatud vilja arvatakse seemnefondi ja antakse laohoidjale hoiule akti järgi, kusjuures aktis märgitakse, kui palju, millist sorti ja missuguse kvaliteediga vilja on laohoidjale üle antud. Peab mainima, et möödunud aastail toimus mõnedes meie kolhoosides seemnevilja peksmine koos muu vilja peksmisega ja selle tagajärjel polnud võimalik seemnevilja muust viljast eraldada. Ja veel enam, niisuguse väära talitusviisi tõttu olid paljudes kolhoosides eriti Tartu rajoonis seemnefondid loodud ja eraldatud ainult paberil, kuna tegelikult hoiti seda ühes salves muu viljaga.

Kartulid, köögiviljad, juurvili ja muu mitteteravilja-toodang arvatakse kolhoosi tuludesse «Mitteteravilja-toodangu laekumise ja saatmise päeviku» alusel, millele lisatakse juurde toodangu saateleht — kartuli, juurvilja jne. saatmise kohta lattu. Kuna mõnedes kolhoosides ei osutata vajalikku tähelepanu viljapeksu juures tekkivate vilja jäätmete säilitamisele ja arvelevõtmisele, peab revisjonikomisjon valvama selle üle, et ka teraviljajäätmel (purustatud, peened terad jne.) saadetakse vastava saatelehega laohoidja hoiule. Suurte viljakoguste puhul on ka jäätmete hulk suur ning nende ärakasutamine toob kolhoosi majandile suurt tulu.

Saadusi ja materjale kontrollib revisjonikomisjon nende hoiukohtade järgi — brigaadis, farmis või laos — ning tingimata selle isiku juuresolekul, kes vastutab nende alahoiu ja arvestuse õigsuse eest. Revideerides ladu, kontrollib revisjonikomisjon esimeses järjekorras saaduste ja materjalide seisust. Saadused ja materjalid kaalutakse, loetakse või mõõdetakse üle. Erandina on lubatud kore- ja mahlakaid söötasid mitte kaaluda, vaid teha kaal kindlaks mahu järgi. Niisuguste hulka kuuluvad: hein, söödapõhk, silo jne. Kuna söödakoguste kindlakstegemine mahu järgi vajab teatavat vilumust, missugune aga meie kolhoosides puudub, võib soovitada, et meie kolhoosides siiski kas või osaliselt teostataks ka söötade kaalumist.

Iga saaduse ja materjali kontrollimisel tuleb silmas pidada, et revisjonikomisjoni ülesanne ei piirdu üksnes olevate koguste kindlakstegemisega, vaid ta peab kontrollima ka saaduste (materjalide) kvaliteeti ning hoidmise tingimusi: laoruumi puhtust, tuletõrje-vahendite olemasolu jne. Revisjonikomisjoni töö kergendamiseks on väga oluline, et tegeliku laoseisu kindlaksmääramine toimuks võimalikult kuu esimese päeva seisuga, kuna see hõlbustab selle võrdlemist arvepidamise andmetega. Lao revideerimisi teostatakse tavaliselt kord kvartalis, s. o. üks kord kolme kuu jooksul.

Viljasaagi arvelevõtmise ning piima ja villatoodangu tulu-
desse kandmise õigsust peab kontrollima aga sagedamini — teatavate ajavahemikkude möödumisel. Laoseisu revideerimisel on soovitatav kinni pidada järgmisest töö järjestusest: kõigepealt tehakse kindlaks saaduste ja materjalide tegelik seis laos kaalumise või ülelugemise teel, siis tehakse kindlaks saaduste ja materjalide jääk revideerimise päevaks arvestuse raamatute järgi, kusjuures kõik raamatutesse tehtud sissekanded võrreldakse sissetuleku ja väljamineku dokumentidega. Sellele järgneb tegelike jääkide võrdlemine raamatuliste jääkidega ja tehakse kindlaks puudu- või ülejäägid iga saaduste ja materjalide liigi kohta. Lõpuks selgitatakse puudu- või ülejääkide tekkimise põhjused ja otsustatakse, milliseid samme tuleb astuda nende likvideerimiseks.

Lao revideerimise päeval saadusi ja materjale lattu vastu ei võeta ega laost välja ei anta. Juhtudel aga, kui see on siiski tungivalt vajalik, võib vastuvõtmine ja väljaandmine toimuda ainult revisjonikomisjoni esimehe või mõne teise revisjonikomisjoni liikme juuresolekul. Kui väljaantavad saadused või materjalid pole veel revisjonikomisjoni poolt kontrollitud, lisatakse väljaantud kogus dokumentide põhjal tegelikule seisule. Saaduste ja materjalide vastuvõtmisel arvestatakse sissetulnud kogus dokumentide põhjal lao tegelikust seisust maha.

Enne saaduste ja materjalide seisu kontrollimisele asumist kontrollib revisjonikomisjon kaalud ja mõõduriistad. Kehtiva korra kohaselt peab kaalusid tembeldama mitte harvemini kui üks kord iga kahe aasta järel. Tembeldamata või enam kui kaks aastat tagasi tembeldatud kaaluga kaalumise on keelatud ja selles süüdi olevad isikud võetakse vastutusele kriminaalkorras.

Juhul, kui laoseisu revideerimisel tehakse vaheaeg — lõu-

naks või ööseks —, lukustatakse laod ning pitseeritakse kinni. Kuigi võtmed jäävad laohoidja kätte, on temal kate-
gooriliselt keelatud ilma revisjonikomisjonita lattu minek.

Pärast tegelike jääkide kindlaksmääramist kannab laohoidja kõik sissetuleku ja väljamineku dokumendid «Laohoidja sissetuleku ja väljamineku raamatusse» ning annab need üle kolhoosi arvepidajale.

Kontrollides laohoidja sissetuleku- ja väljamineku-raamatusse tehtud sissekandeid, peab revisjonikomisjon eriti suure hoolikusega vaatama, kas ei esine kolhoosi toodangu laiali-
kandmise ja seadusevastaste väljaandmiste fakte, kas pole välja antud üksikutele kolhoosnikutele rohkem saadusi, kui nad on õigustatud saama, kas pole esinenud juhtumeid, kus saadusi või materjale on välja antud isikutele, kes ei tööta kolhoosis.

Kohe pärast laoseisu kontrollimist koostab revisjonikomisjon akti. Selleks, et vältida keerukust ja paljusõnalisust, on otstarbekohane koostada akt järgmiselt:

A K T

Oktoobri Võidu kolhoosi laos laohoidja E. Agurauja vastutaval hoiul olevate saaduste kontrollimise kohta seisuga 1. aprill 1950. a.

Jrk. nr.	Saaduste ja materjalide nimetused	Mõõt- ühik	Jääk		Tulemus	
			Tegelik	Raamatu- line	Olejääk	Puudu- jääk
1.	Taliniisu	kg	44241			
2.	Suvinisu	"	44627			
3.	Tatar	"	77			
4.	Sööda jahu	"	32			
5.	"				
23.	Sealiha	"	25			
24.	Lambavill.	"	42			
25.	Sool	"	17			

Revisjonikomisjoni esimees: E. Kesa

Revisjonikomisjoni liige: K. Aaspärg

Käesolevas aktis märgitud materiaalsete väärtuste tegelikku ole-
masolu tõendan.

Kolhoosi laohoidja: E. Agurauja

Kolhoosi kontoris kontrollib revisjonikomisjon dokumen-
tide järgi laosolevate saaduste ja materjalide kulutamise
õigsust, kas on kõik saadused ja materjalid arvatud õige-

aegselt ja täielikult kolhoosi tuludesse ning ka seda, kui võrd õigesti on välja viidud raamatuline laoseis revideermise päevaks.

Selleks, et teha kindlaks, kas saadused on õigesti arvestatud tuludesse, võrreldakse ühtesid üksikuid dokumente teistega. Näiteks arvutatakse lüpsipäeviku järgi, kui palju on kuu jooksul lüpsitud piima, ja see arv kõrvutatakse piima sissetuleku- ja väljamineku-aruandega sama aja kohta. Juhul, kui need kaks arvu ei ühti, on tegemist kas piima kõrvaldamisega või normipäevade ebaõige arvestamisega.

Saaduste ja materjalide kontrollimisel peab revisjonikomisjon tegema kindlaks: 1) kas saadused (materjalid) antakse brigaadide, farmide ja abiettevõtete poolt lattu õigeaegselt või mitte, 2) kas on saadused pärast nende sorteerimist, jahvatamist või muud töötlemist kantud õigesti tuludesse, 3) kas dokumendid on vormistatud nõuete kohaselt (kas on need varustatud vajalike allkirjadega, kas ei leidu neil kraapeid või parandusi, mille kohta pole juurde lisatud õiendeid jne.). Pärast seda, kui on tehtud kindlaks, et arvepidamises raamatuline laoseis ei tekita mingisugust kahtlust, kannab revisjonikomisjon need andmed eespooltoodud akti tabeli lahtrisse «Raamatuline» ning võrdleb laohoidja (või mõne teise vastutava isiku) juuresolekul neid arvudega, mis on toodud akti lahtris «Tegelik». Kui ilmneb, et arvud kahe selle lahtri järgi ei ühti, tekib kas üle- või puudujääk, nõuab revisjonikomisjon laohoidjalt (brigadiirilt, farmijuhatajalt v. t.) seletust lahkumineku tekkimise kohta. Seletus võib olla kirjalik või suusõnaline. Kui seletus on suusõnaline, peab revisjonikomisjon kandma selle akti. Antav seletus peab olema konkreetne ja lühike. Näiteks:

Oktoobri Võidu kolhoosi revisjonikomisjonile.

Seletuskiri

1. oktoobril 1949. a. laos ilmnenu saaduste ja materjalide üle- ja puudujääkide kohta.

Nisu puudujääk 25,3 kg on tingitud sellest, et nisu väljaandmine kolhoosnikutele naturaali-avansside korras toimus väikestes kogustes, missugune asjaolu tekitas kaalumisel suurt kadu.

Liha puudujääk 3,7 kg suuruses on tingitud sellest, et arvesse pole võetud loomulikku kadu liha raiumisel ja soolamisel.

Söödajahu ülejäägi 48 kg ulatuses põhjustas asjaolu, et veisefarmile väljakirjutatud jahu 98 kg kanti raamatutest läbi, kuid sellest kogusest on seni laost välja võetud tegelikult ainult 50 kg.

Laohoidja: R. Järvam.

Pärast saaduste ja materjalide kontrollimist laos (farmis, brigaadis) koostab revisjonikomisjon üldise akti lao (farmi, brigaadi) revideerimise kohta, milles on näidatud, kuidas saadusi ja materjale hoitakse ning arvestatakse, millised üle- ja puudujäägid on revisjonikomisjoni poolt avastatud, ning revisjonikomisjoni järeldused ja ettepanekud. Aktile lisatakse juurde akt lao tegeliku seisu, akt raamatulise seisu ja akt nendes esinevate lahkuminekute kohta. Nende üksikute aktide koostamiseks võib kasutada üsna edukalt eespoolnäidatud (lao tegeliku seisu) vormi.

Saaduste ja materjalide hoidmise, arvestamise ja kulutamise kontrollimisel pörgatakse tavaliselt kokku kolhoosi ühismajandi toodangu turustamisega kolhoosikaubanduse korras. Seepärast peab revisjonikomisjon pöörama tõsist tähelepanu kolhoosi toodangu turustamise küsimustele.

Üldkoosoleku otsusega kaubastatakse müügiks eraldatavad saadused kooperatiivide kaudu või organiseeritud kolhoosikaubanduse teel turul. Seejuures toimub müük riiklikele ja kooperatiivsetele varujatele kindlaks määratud hindade alusel, müük kolhoosikaubanduse korras toimub aga turul kujunevate hindade järgi. Saaduste müük madalamate hindadega või täiesti tasuta äraandmine on põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumine, mille vastu peab revisjonikomisjon otsustavalt ja karmilt võitlema.

Revisjonikomisjon teeb kindlaks, kui palju, mida, kus ja kellele on müüdud ning milliste hindadega müük toimus. Müügil olevate ja müüdud saaduste arvestuse kontrollimine teostatakse vahetult kolhooside kioskite juhatajate või koormalt müüjate juures. Vaadatakse üle, kuidas arvestatakse kioskis olevaid saadusi, kuivõrd õigeaegselt esitatakse kolhoosi arvepidajale aruanded saaduste müügi kohta ja kas kantakse müügist laekunud raha samal päeval kolhoosi jooksvale arvele Riigipanka. Oleks ebaõige leppida ainult aruannete ja kolhoosi kontoris olevate dokumentide kontrollimisega. Revisjonikomisjon peab aeg-ajalt tegema ootamatuid kontrollretki turule, et veenduda, kuidas toimub kolhoosi saaduste turustamine, ja saada ülevaadet turuhindadest. Sellised

kontrollretked on suureks abiks kolhoosikaubanduse korrastamisel ja õigel organiseerimisel.

Loomakasvatuse eduka arendamise tagamiseks on tarvis luua tugev ja kindel söödabaas. Seni rajaneb loomakasvatuse söödabaas suurel määral looduslikel niitudel, mille saagid on keskmised, paljudes valdades aga päris madalad. Seetõttu on ka loomasöötade tagavarad üsna nigelad. Viimane asjaolu nõuab meie kolhoosidelt, et nad koristaksid hoolikalt heinamaadelt looduslikku heina, põldudelt — põldheina ning söödatera- ja juurvilja. Kuid koristamine on söodatagavarade loomisel alles selle töö esimene osa. Teine ja mitte vähem tähtis ülesanne on söötade õige arvelevõtmine, nende hoolikas säilitamine ja otstarbekohane kulutamine. Mingil tingimusel ei tohi lubada ega sallida olukorda, kus söötade vähesus mõjub pidurdavalt loomakasvatuse arengule.

Revisjonikomisjon kontrollib söötade koristamist, nende kuhjadesse või küünidesse panekut, osutades erilist tähelepanu sellele, kas söödad on kindlustatud rikkemise ja kadude eest, kas nad on võetud juhatuselt poolt arvele, ning kas vastuvõtmine on õigesti, s. o. dokumentaalselt laitmatult vormistatud.

Koresööt ja silo arvatakse tuludesse «Söötade vastuvõtmise akti» alusel, söödajuurvili «Mitteteravilja toodangu laekumise ja saatmise päeviku» põhjal. Kolhoosi esimehe, brigadiiri ja söötasid vastuvõtnud laohoidja allkirjadega varustatult antakse söötade vastuvõtmise akt kolhoosi kontoris, kus toimubki nende tuludesse arvamine.

Söötade seisukorda, nende säilitamise tingimusi ja kulutamist peab revisjonikomisjon kontrollima vähemalt kord kuus, silmas pidades, et valitsuse määruse kohaselt on kolhoosi juhatus kohustatud iga aasta hiljemalt 1. oktoobriks koostama söötade kasutamise üldplaani. Selle plaani koostamisel võetakse arvesse, et varutud söötadega peab kolhoosil võimaldama: a) esiteks — täita riiklikud kohustused heinamüügi alal, b) kindlustada ühiskarjale vajalik hulk söötasid, c) luua koresöötade kindlustusfond ja d) anda koresööta kolhoosnikutele normipäevade järgi. Selle plaani täpsustamiseks koostab kolhoosi juhatus laudaperioodiks igaks kuuks farmide ja loomaliikide järgi söötade kulutamise plaani. Kontrolli tõhustamiseks söötade kulutamise plaani täitmise üle, samuti nende kaitsmise otstarbel laialikandmise ja raiskamise vastu, toimub kore- ja mahlakate söötade väljaand-

mine ainult laohoidja kaudu kolhoosi esimehe ja arvepidaja poolt allakirjutatud juhatuse korralduse põhjal.

Söötade kulu arvestatakse «Söötade kulutuse lehe» järgi ja seda lehte peab meie farmides farmi juhataja, suurtes kolhoosides karjabrigadiir. Kolhoosi juhatuse on kohustatud iga kuu möödumisel koos farmide juhatajatega kontrollima söötade kulutamise plaani täitmist, lubamata ühe sööda-liigi ülekulutamist teise kokkuhoiu arvel, nagu see leidis aset 1949/1950. aasta talvel reas kolhoosides Valga rajoonis.

Pärast revideerimist koostab revisjonikomisjon akti, milles märgib söötade koguse ja kvaliteedi, säilitamise tingimuse, kuidas peetakse kinni nende väljaandmise korrast, kuidas täidetakse söötade kulutamise plaani, kas on kõrvalekaldumisi söödaratsioonidest, ja toob esile avastatud puudused iga söötade liigi ning farmi järgi. Aktis teeb revisjonikomisjon ka oma ettepanekuid puuduste likvideerimiseks ja määrab tähtajad ilmnenu puuduste kõrvaldamiseks.

X. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ VARA JA KARILOOMADE SEISU KONTROLLIMISEL.

Põllumajandusliku artelli põhikirja punkti 6 lõigus d on öeldud, et kolhoosi juhatuse ja kõik artelli liikmed on kohustatud «hästi hoolitsema ühistatud elusa ja eluta inventari eest, taotlema seda, et ühismajandi loomad ja inventar oleksid heas seisukorras». Selle nõude täitmise tagamiseks on aga see, et kogu kolhoosi ühisvara ja loomad oleksid kinnistatud nende eest vastutavatele isikutele, kelle hooleks on valvata selle üle, et see vara oleks kaitstud hävinemise ja varguste eest.

Vara ja kariloomade seisut kontrollib revisjonikomisjon brigaadides, loomakasvatustfarmides, abiettevõtetes jne. nende säilimise eest vastutavate isikute juuresolekul. Revideerides kolhoosi loomakasvatust osutab revisjonikomisjon eriti tõsiselt tähelepanu sellele, kuidas kolhoosis täidetakse produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani, s. o. kuidas võideldakse loomade hukkamise vastu ja loomade söötmise ning hooldamise eest. Muu vara kontrollimisel peab revisjonikomisjon välja selgitama vara seisut, hoidmise tingimused ja, kas ei esine ebaperemehelikku suhtumist ühisvarasse, masinate ja inventari rikkumise ning kaotamise juhtumeid. Ühtlasi vaadatakse järgi, kas vara on akti

järele kinnistatud brigaadile, farmile, abiettevoatele, brigaadis aga üksikutele kolhoosnikutele.

Kontrollimine kulgeb tavaliselt järgmiselt: kõigepealt vaadatakse vara üle, tehakse kindlaks selle seis ja seisukord ning hiljem kantakse vastavasse akti, mille vorm võib olla järgmine:

A K T

vara seisu kohta põllutööbrigaadis nr. 1,
seisuga 1. aprilliks 1950. a.
Säilivuse eest vastutav Jaan Lindre.

Jrk. nr.	Vara nimetus	Möötühik	On ole- mas tege- likult	Peab ole- ma arve- pidamise andmeil	Tulemus	
					Olejääk	Puudu- jääk
1.	Tööhobused . . .	tk.	12	12	—	—
2.	Loorehad . . .	tk.	2	2	—	—
11.	Laternad «Nahkhiir» . . .	tk.	3	3	—	—
12.	Ohjad . . .	tk.	12	14	—	2
13.	Päitsed . . .	tk.	13	12	1	—

Revisjonikomisjoni esimees: A. Saunamees

Revisjonikomisjoni liikmed: E. Haanson
J. Vutt

Käesolevas aktis loetletud materiaalsete väärtuste olemasolu tõendan. Ule- ja puudujäägid välja viidud minu juuresolekul. Nende tekkimiste põhjuste kohta lisan kirjaliku seletuse.

Brigadiir: J. Lindre.

Looduses loetletud vara märgib revisjonikomisjon ülal- toodud akti tabeli lahtrisse «On olemas tegelikult», kuna järgmisse kannab arvepidamisest võetud andmed brigaadile (farmile, ettevõttele) kinnistatud ja aktiga üle antud vara kohta. Revisjonikomisjon ei piirdu omas töös ainult üle- ja puudujääkide kindlakstegemisega, dokumentide kontrolli- misega sissetulnud ja väljaläinud varade kohta, vaid ta kontrollib ka, kas dokumendis näidatud vara hind (väärtus) vastab sissetulnud või väljaläinud vara hinnale. Samas kont- rollib revisjonikomisjon inventariraamatu järgi vara sisse- tulekusse ja väljaminekusse kandmise õigsust, uurides üksik- asjaliselt kõiki kolhoosi vara mahakandmise juhtumeid. Kuna põhivahendite mahakandmine toimub vara mahakandmise aktide alusel, peab revisjonikomisjon erilise hoolikusega kontrollima, mis on esile kutsunud vara mahakandmise, kas

ei peitu selles kuritarvitusi ja kas need aktid on kinnitatud kolhoosi juhatuse poolt või mitte.

Tutvudes aktiga loomade hukkamise kohta, teeb revisjonikomisjon kindlaks, kelle süü läbi loom hukkus ja ka seda, kas veterinaararst on andnud looma hukkamise kohta oma otsuse. Kui ilmneb, et looma hukkamises on süüdi ta säilimise eest vastutav isik või mõni teine kolhoosnik, teeb revisjonikomisjon juhatusele ettepaneku süüdlaselt kahjutasu sissenõudmiseks ja tema vastutusele võtmiseks kohtu teel.

Loomakasvatustehaste revideerimisel kontrollib revisjonikomisjon, kuidas peetakse loomade arvestust «Emasloomade arvestuse raamatus» ja «Noorkarja kasvatamise arvestamise raamatus» ning kuivõrd õigeaegselt vormistatakse aktidega loomade poegimine. Revisjonikomisjoni erilise tähelepanu aluseks peab olema noorkari, kuna see on ühiskarja täiendamise ja uuendamise peamisi allikaid. Ei tohi unustada, et valitsuse ja partei sellekohase otsusega on kuni ühe aasta vanuste vasikate tapmine ilma maakonna põllumajandusosakonna loata keelatud.

Kuna loomade kinnistamine farmide töötajatele (lüpsjatelekarjatalitajatele, karjastele, seatalitajatele jne.) on tähtsamat samme loomade säilimise, hooldamise ja korrapärase söötmise kindlustamisel, siis peab revisjonikomisjon kontrollima, kas on kõik loomad farmis kinnistatud kindlatele inimestele, kas kinnistamine on vormistatud vastavate aktidega ja kas loomade üleandmist ühelt isikult teisele vormistatakse nõuetekohaselt ning õigeaegselt.

Rööbiti loomade arvu kontrollimisega kontrollib revisjonikomisjon, kuidas toimub farmis loomade söötmine ja vasikate jootmine, kas on iga lehma jaoks koostatud söödaratsioon ning kas loomade söötmisel peetakse neist ratsioonidest kinni või mitte. Loomade hooldamisel etendab suurt osa loomade puhastamine, tallide ja lautade valgendamine, desinfitseerimine ja korrashoid.

Vara ja loomade seisu revideerimise tulemuste kohta koostab revisjonikomisjon akti, milles märgib kõik vara ja loomade hoidmises avastatud puudused ning paneb juhatusele ette astuda samme nende puuduste kõrvaldamiseks. Kolhoosi vara kuritahtliku kahjustamise juhtude avastamise puhul on revisjonikomisjon kohustatud tarvitusele võtma abinõud süüdlaste vastutuselevõtmiseks kohtu korras. Kahjutasu kolhoosniku poolt kolhoosile tekitatud kahju eest nõutakse kolhoosnikult sisse tekitatud kahju summa ulatu-

ses, kusjuures viimane arvutatakse välja keskmiste turuhindade järgi.

NSV Liidu RKN ja UK(b)P Keskkomitee vastavate määruste kohaselt nõutakse isikutelt, kes on süüdi loomade hukkumises, kahjutasu sisse järgmises ulatuses: hobuste vigastamise või hukkumise puhul — hobuse kolmekordne hind (varumishindade alusel), veiste, lammaste, sigade ja kitsede hukkumise puhul — looma kolmekordne hind (kokkuostuhindade kõrgema määra alusel) tõuloomade hukkumise puhul — tõulooma kolmekordne hind (tõuloomade hindade alusel).

Eesti NSV kolhoosides on loomakasvatus kolhooside peamiseks rahaliste sissetulekute allikaks. Seepärast on võitlus kolhoosi loomade säilimise, hea hooldamise ja söötmise eest olulisemaid tegureid kolhoosi ühismajandi ja kolhoosnikute ainelise heaolu tõstmisel. Seda peavad alati meeles pidama revisjonikomisjoni liikmed, asudes kontrollima loomakasvatustfarmide seisukorda.

XI. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ ARVESTUSE JA ARUANDLUSE KONTROLLIMISEL KOLHOOSIS.

V. I. Lenin kirjutas arvestusest: «Ühtegi toodet ega ühtegi naela leiba ei tohi jätta arvestamata, sest sotsialism on kõigepealt arvestus»¹. Partei XIII kongressil rõhutas seltsimees Stalin, et «mitte mingisugune ülesehitustöö, mitte mingisugune riiklik töö, mitte mingisugune plaanipärane töö pole võimalik ilma õige arvestuseta»². Hästikorraldatud arvestus peegeldab kolhoosi majanduslikku elu, kolhoosi organisatsioonilisi puudusi ja tugevaid külgi, ning tagab seda, et tulud jaotatakse õiglaselt sotsialistliku põhimõtte järgi. Kui arvestus kolhoosis on korras, on revisjonikomisjonil kerge kontrollida kolhoosi tootmisplaani ja tuludekulude eelarve täitmist ning põllumajandusliku artelli põhikirjast kinnipidamist. Arvestusdokumentide varal on kerge õigeaegselt avastada üksikute ametiisikute ja üksikute kolhoosnikute ebaperemehelikku käitumist, lohakust ja hooletust ning kuritarvitusi kolhoosi ühisvara vastu. Kui arvestust peetakse lohakalt, on revisjonikomisjoni töö raske ega

¹ Lenin, Teosed, kd. XXII, lk. 45.

² J. Stalin, Teosed, Tallinn 1948, kd. 6, lk. 210.

anna soovitavaid tagajärgi. Mõnedes kolhoosides on arvepidamine niivõrd segamini, et revisjonikomisjonid ei oska revideerimist üldse läbi viia. Kuid peab meeles pidama, et lohakilejätud arvepidamine ei tohi olla kolhoosi juhatuse ja kolhoosi ametiisikute tegevuse kontrollimisest loobumise põhjuseks. Just vastupidi — niisugusel juhul peab revisjonikomisjon olema eriti hoolas ja täpne revideerimiste läbiviimisel. Selleks, et luua vajalikke eeldusi revideerimise läbiviimiseks, nõuab revisjonikomisjon kolhoosi juhatuse kaudu kvalifitseeritud arvepidaja kohalekutsumist. Viimane kontrollib dokumendid ja kannab need arvepidamise raamatutesse. Seejärel asub revisjonikomisjon revideerimistööle.

Peab mainima, et lohakilejätud arvepidamine kõneleb ennekõike just revisjonikomisjoni enda nõrgast tööst, kuna korratuse arvestuses tingib kontrolli puudumine arvepidaja töö üle. Seepärast peab revisjonikomisjon korratuste vältimiseks pidevalt kontrollima arvepidaja tööd, seejuures alustades seda sellega, et ennekõike kontrollib, kas kolhoosis peetakse kõiki arvepidamise raamatuid, mis on kolhoosis pidamiseks ette nähtud. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeeriumi ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomisjoni Statistika Keskvalitsuse juhendi kohaselt on kolhoosides, kus arvepidamine toimub lihtsüsteemis, kolhoosi arvepidaja kohustatud avama järgmised raamatud: 1) kolhoosi liikmete ja nende perekondade arvestuse raamatu, 2) kolhoosnike normipäevade arvestuse raamatu, 3) kolhoosi liikmete arvelduste raamatu, 4) inventariraamatu, 5) naturaaltulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu, 6) rahaliste tulude ja nende jaotuse arvestuse raamatu, 7) kolhoosi põhikirjafondide raamatu, 8) laekuri sissetulekute- ja väljaminekute-raamatu, 9) materjalideraamatu, 10) asutiste ja isikute arvelduste raamatu, 11) arvestusdokumentide registreerimise raamatu, 12) põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaaniülesannete ja nende täitmise arvestuse raamatu, 13) loomade poegimise, üleskasvatamise ja nuumamise plaaniülesannete täitmise raamatu ja 14) tehtud tööde ja kulutatud normipäevade arvestuse raamatu.

Seejärel kontrollib revisjonikomisjon, kas möödunud aasta jäägid (ülekanne) on raamatutesse sisse kantud õigesti või mitte. Tõsist tähelepanu tuleb omistada küsimusele, kui võrd õigeaegselt vormistatakse majanduslikud tehingud doku-

mentidega ja kantakse raamatutesse. Selleks kontrollib revisjonikomisjon, millal on tehtud viimased sissekanded ja ka seda, kas kolhoosi kontoris pole arvepidaja käes vormistamata ja sissekandmata dokumente, ning viimaste olemasolul — millest on tingitud, et dokumendid on raamatutesse sisse kandmata. Kuid revisjonikomisjoni töö ei piirdu ainult arvepidamise raamatute kontrollimisega. Revisjonikomisjon vaatab läbi viimased kolhoosi kontoris saabunud algdokumendid, huvitub sellest, mispärast üks või teine dokument pole kolhoosi arvepidajale esitatud, või kui on esitatud, siis — miks pole raamatutesse sisse kantud.

Kontrollides sissekannete õigsust, pöörab revisjonikomisjon erilist tähelepanu sellele, kas laekunud summad kantakse kolhoosi sissetulekusse laekumise päeval, kas sissekande summa vastab algdokumendil näidatud summale jne. Samaaegselt kontrollib revisjonikomisjon, kuidas säilitatakse dokumente, arvepidamise raamatuid, riigilaenu-obligatsioonid, maa põlise pidamise akti ja põllumajanduse artelli põhikirja. Viimaseid peab hoitama raudkapis või raudkastis, esimesi lukustatud kapis või selle puudumisel laua lukustatud sahtlis. Jooksva aasta algdokumentide ja raamatute, samuti eelmiste aastate arhiivi säilimise eest kolhoosis vastutab arvepidaja.

Suurt tähtsust omab kolhoosis riiklik operatiivne aruandlus, mis annab nõukogude ja partei organitele võimaluse saada ülevaadet töö kulgemisest kolhoosis, näha neid raskusi, mis takistavad kolhoosi arengut ja astuda samme kolhoosi abistamiseks, tema majanduslikuks ja organisatsiooniliseks tugevdamiseks.

Revisjonikomisjon kontrollib, kas kolhoos esitab maakonna (rajooni) põllumajandusosakonnale aruandeid kindlaksmääratud tähtaegadel ja valitsuse poolt kinnitatud vormide kohaselt. Aruandluse revideerimisel on revisjonikomisjoni tähtsamaid ülesandeid — kontrollida, milliste dokumentide põhjal koostatakse kolhoosis maakonda esitatavad aruanded, ja aruandluses näidatud andmete vastavust dokumentide andmetele. Iga arv, mis näidatakse aruandluses, peab olema kinnitatud vastavate dokumentidega kolhoosi kontoris. Aruandluse esitamine on kohuslik.

Arvestuses ja aruandluses avastatud puuduste kohta koostab revisjonikomisjon akti, missuguse esitab kolhoosi juhatusele abinõude tarvituselevõtmiseks ilmnunud puuduste likvideerimiseks, määrates selle töö teostamise tähtaja.

XII. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ TULUDE JAOTAMISE ÕIGSUSE KONTROLLIMISEL.

Tulude õiglane jaotamine on üks neid tegureid, mis kindlustab kolhoosnikute elavat osavõttu ühistööst, kolhoosi majanduslikku tugevdamist ja kolhoosnikute aktiivset osavõttu kolhoosi ühismajandi juhtimisest ja haldamisest. Tulude õige ja õiglane jaotamine on kolhoosikorra tugevdamise põhimisi tingimusi, sest see suurendab kolhoosi ühismajandi ja iga kolhoosniku jõukust.

Tulude jaotamise õigsuse kontrollimist alustab revisjonikomisjon naturaalse ja rahaliste sissetulekute arvestuse kontrollimisega, milleks vaatab üle kõik dokumendid, mille põhjal on raha ja muud väärtused arvestatud sissetulekus, ja võrdleb neid sissekannetega arvepidamise raamatutes. Pärast seda asub kontrollima, kas tulude jaotamine on toimunud põllumajandusliku artelli põhikirja ja partei ning valitsuse sellekohaste määruste alusel.

Tulude jaotamisel peab kolhoosi juhatus juhinduma põllumajandusliku artelli põhikirja punktidest 11 ja 12. Vastavalt nendele punktidele peab artell saadud viljast ja loomakasvatuse saadustest kõigepealt täitma riiklikud müügikohuslikud normid, tasuma naturaaltasu masina-traktorijaama poolt tehtud tööde eest, tagastama seemnelaenu ja täitma kontraheerimislepingud. Järgnevalt eraldab artell vilja seemneks järgneva aasta seemnetarbe ulatuses ja loomasöödaks

— loomade söötmiseks samuti aastatarvituse ulatuses. Kuna kolhoos vajab teatavaid reserve ka ikalduse ja sööda puuduse juhtude puhuks, loob kolhoos iga aasta uuendatavad seemne- ja söödakindlustuse fondid 10—15% ulatuses aastasest tarvidusest. Seemnepõldudelt saadud vilja on kolhoosil õigus arvata seemnefondi enne riiklike müügikohuslike normide täitmist, silmas pidades, et seemnepõldude suuruse iga kultuuri kohta määrab kindlaks valitsuse vastav määrus. Söötade varumisel tuleb kinni pidada 13. mail 1943. a. «Pravdas» avaldatud NSV Liidu RK Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee määrusest, milles kohustatakse kolhoose varuma hobuste jaoks tarviduse täies ulatuses head heina, peamiselt põldheina, ning keelatakse kasutada teiste loomade jaoks hobustele määratud söödateravilja. Partei ja valitsuse 1940. a. otsusega on soovitatud kolhoosidel luua toiduteravilja kindlustusfond 2% ulatuses toiduteravilja üldsaagist, mille otstarve on anda kolhoosile võimalus abistada

kolhoosnikuid loodusõnnetuste juhtude puhul. Kindlustusfondid on puutumatud ja nende kasutamine on lubatud ainult erakordsetel juhtudel, milleks need on ette nähtud. Artelli põhikirja p. 11 näeb ette invaliidide, raukade, ajutiselt töövõime kaotanute ja punaarmeeaste puudustkannatavate perekondade abistamise ning lastesõimede ja orbude ülalpidamise fondi loomise, mille suurus ei tohi ületada 2% vilja üldsaagist ja loomakasvatuse üldtoodangust. Selle fondi suuruse määrajaks ja ainukeseks käsutajaks on kolhoosnikute üldkoosolek, kes oma äranägemise järgi võib osa sellest fondist anda kolhoosi vastastikkuse abistamise kassale.

Rahalistest tuludest tasub kolhoos esmajärjekorras riigile seadusega kindlaksmääratud maksud, õiendab kindlustusmaksed ja tagastab rahalised laenued ning alles pärast seda asub ühiskondlike fondide loomisele.

Põllumajandusliku artelli põhikirja p. 12 kohaselt loob kolhoos rahalistest tuludest kolme liiki rahalised fondid: 1) fondi, mis on määratud kolhoosi jooksvate tootmiskulude katteks, 2) fondi kolhoosi administratiiv- ja majanduslikkude kulude katteks, ning 3) nn. kultuurilise fondi, millesse arvatud summasid kasutatakse kaadri ettevalmistamiseks ja kolhoosnikute kultuuriliste ja elutarbeliste vajaduste rahuldamiseks.

Jooksvateks tootmiskuludeks eraldatud summasid kasutab kolhoos majandushoonete, põllumajandusmasinate ja inventari remontimiseks, seemnete ja istutusmaterjali, loomaseõõda, mineraalväetiste ja taimekaitsevahendite soetamiseks, loomade raviks, kütte- ja määrdeõlide, abiettevõtete jaoks tarvismineva tooraine ja materjalide ostuks, üksikute tööliikide eest (näiteks kolhoosi vilja transportimise eest varumispunktidesse traktori ja autoga jne.), väljastpoolt kolhoosi palgatud tööjõule tasu maksmiseks jne. Tootmiskuludeks eraldatava fondi suuruse määrab kolhoosi tulude-kulude eelarve. Tootmiskuludeks arvatud summast võib kolhoosi juhatus kuni viljasaagi väljavaadete lõpliku selgumiseni kasutada mitte enam kui 70%, kuna ülejäänud 30% jääb varuks ja kulutatakse kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel alles pärast viljasaagi väljavaadete lõplikku selgumist.

Administratiiv-majanduslikkudeks kuludeks võib kolhoos kasutada mitte üle 2% kolhoosi rahalistest kuludest. Selleks otstarbeks eraldatud summasid kulutab kolhoos kantseleitarvete ostuks, posti- ja telegraafikulude katteks, koman-

deerimiskuludeks, kolhoosi kontoriruumi kütte- ja valgustus- kuludeks, selle kantselei sissesead remontimiseks, juhatusle ajalehtede, ajakirjade ja käsiraamatute (juhendite) tellimiseks, arvepidajale töötasu maksmiseks juhul, kui ta on palgatud väljastpoolt kolhoosi jne.

Kultuurilise fondi suuruse määrab kolhoosnike üldkoosolek. Eesti NSV kolhoosides kõigub see tavaliselt 2—4% piires kolhoosi rahalistest tuludest. Neid summasid kasutatakse peamiselt kolhoosi kaadri ettevalmistamiseks, laste- sõimede organiseerimiseks, radio, raamatute soetamiseks kolhoosi raamatukogule jne.

Enne rahaliste tulude jaotamist täiendab kolhoos artelli jagamatut fondi, arvates selleks mitte alla 15%, kuid ka mitte üle 20% kolhoosi rahalistest tuludest. Jagamatusse fondi arvatud summasid kulutab kolhoos põllutööriistade ja loomade ostuks, ehitusmaterjalide soetamiseks ja töötasuks ehitustöölisele, kes on palgatud ehitustöödele väljastpoolt kolhoosi. Mõnedes kolhoosides arvatakse ekslikult, et kulud, mis on seotud kolhoosi kultuuriliste hoonete (klubide, raamatukoguhoonete) püstitamisega, tuleb katta kultuurilise fondi summadest, kuna tegelikult ka nende hoonete püstitamine peab toimuma jagamatusse fondi arvatud summadest.

Pärast ühiskondlike fondide loomist võib kolhoosnike üldkoosolek eraldada osa artelli toodangust müügiks kolhoositurul, kuna ülejäänud vilja- ja loomakasvatussaaduste osa, samuti raha, kuulub jaotamisele kolhoosnike vahel normipäevade järgi. Osa sellest toodangust ja rahast eraldatakse väljaandmiseks lisatasu näol kolhoosnikele, kes on ületanud põllumajanduslike kultuuride viljakuse ja loomakasvatuse produktiivsuse plaani. Taimekasvatussaaduste jaotamine peab toimuma ranges kooskõlas sellega, millise saagi brigaadi kolhoosnikud said neile kinnistatud põldudel. Kes sai suurima saagi, peab saama oma töö eest ka suuremat töötasu.

Asudes revideerima tulude jaotamist kolhoosis, peab revisjonikomisjon esmajärjekorras kontrollima, kas kolhoosis on loodud kõik põhikirjas ettenähtud ja vajalikud fondid ning kas loodavate fondide suurus vastab kolhoosi tegelikule tarvidusele. Siinjuures olgu märgitud, et on esinenud juhtumeid, kus kolhoosnike üldkoosolek otsustab jaotada raha ja põllumajandussaadused enne kolhoosi ühiskondlike tarviduste rahuldamist või jälle ei loo ettenähtud fonde vaja-

likus ulatuses, mis on vastuolus põllumajandusliku artelli põhikirjaga. Selliste faktide ilmsiks tulemisel teatab revisjonikomisjon sellest rajooni täitevkomiteele.

Tulude jaotamise revideerimisel kontrollib revisjonikomisjon veelkord kolhoosnike isiklikke arveid, et teha kindlaks, kas on kõik kolhoosnikele arvestatud normipäevad ja väljaantud avansid kantud nende eriarvele ning arvestatud tulude jaotamisel.

Eriti hoolikas peab olema revisjonikomisjon lisatasu arvestamise kontrollimisel, silmas pidades, et iga väärtus selles osas võib mõjuda kahjustavalt kolhoosi edasisele võitlusele viljasaakide ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmise eest. Ei tohi unustada, et kolhoosnikud, kes pole välja töötanud kohuslikku normipäevade miinimumi, ei oma õigust lisatasu saamiseks.

Ühtlasi vaatab revisjonikomisjon, kas naturaalseid ja rahalisi fonde kasutatakse sihituse järgi või mitte. Põllumajandusliku artelli põhikirja p-s 15 on öeldud, et «iga kolhoosniku aastatöö kokkuvõte ja aastatulu kinnitatakse peale arvepidaja tingimata ka brigadiiri ja artelli esimehe allkirjadega. Artelli iga liikme poolt tehtud normipäevade arvestus pannakse üldiseks teadmiseks välja mitte hiljem kui kaks nädalat enne üldkoosolekut, kus kinnitatakse artelli tulude jaotus».

Revisjonikomisjon peab kontrollima, et seda põhikirja nõuet täidetakse õigeaegselt ja täpselt. Juhul, kui revisjonikomisjon avastab kõrvalekaldumisi kolhoosnike üldkoosoleku otsustest, põllumajandusliku artelli põhikirja ja valituse määruste rikkumisi tulude arvestuse ja jaotuse osas, olenemata sellest, kelle poolt need rikkumised on toime pandud, märgib ta need revideerimisakti ja astub samme nende likvideerimiseks.

Tulude jaotus on kolhoosi elus, samuti iga kolhoosipere ja iga kolhoosniku elus tähtis moment. Tulude jaotusest sõltub, kas see annab kolhoosnikele tõe edasirühkimiseks, või pidurdab nende edasipüüdu. Seepärast ei tohi revisjonikomisjoni liikmed mingil juhul suhtuda tulude jaotamise revideerimisse pealiskaudselt.

XIII. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ MAA KASUTAMISE ÕIGSUSE KONTROLLIMISEL.

Maa on kolhooside peamine ja tähtsaim tootmisvahend. Selle õigest ja otstarbekohasest kasutamisest sõltub kolhoosi jõukus ja kolhoosnike heaolu. Maa on üldrahvalik omandus ja Nõukogude riigi seaduste kohaselt kinnistatakse see kolhoosile tähtajata, s. o. igaveseks kasutamiseks.

Põllumajandusliku artelli põhikirjas on öeldud, et kolhoos ei või temale kinnistatud maad müüa, välja rentida ega muul teel vähendada.

Kolhoosi maa koosneb kahest osast: ühismaadest ning õue- ja aiamaafondist, kusjuures viimasesse kuuluvad kolhoosiperede isiklikus kasutuses olevad õue- ja aiamaad. Õue- ja aiamaa kasutamine on seotud selles kolhoosi liikmeks olekuga. Artelli maa kolhoosi peamise ja tähtsaima tootmisvahendina nõuab eriti hoolikat ja ranget kaitsmist selle ärajagamise ja omastamise eest. Seda on rõhutatud NSV Liidu Rahvakomissaride Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 27. mai 1939. aasta määruses — «Kaitseabinõudest kolhooside ühiskondlike maade ärajagamise vastu» — ning NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P Keskkomitee 19. septembri 1946. a. määruses — «Abinõudest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks kolhoosides». Mõlemad mainitud määrused on revisjonikomisjonile suureks abiks maade kasutamise õigsuse revideerimisel kolhoosis.

Esimene, millele peab revisjonikomisjon tähelepanu pöörama maade kasutamise õigsuse kontrollimisel, on ühismaade kasutamise küsimus, sest ühismaade ükskõik milline vähendamine, isegi siis, kui see toimub õue- ja aiamaafondi laiendamise arvel, ei tohi sündida ilma NSV Liidu Ministrite Nõukogu loata. Seepärast kontrollib revisjonikomisjon eelkõige kolhoosiperede isiklikus kasutuses olevate õue- ja aiamaade suurust, tehes kindlaks, kas neid ei ole suurendatud ühismaade vähendamise arvel. Teiseks uurib revisjonikomisjon, kas pole toimunud kolhooside maade äralõikamist abi- ja muude majandite kasuks valla ja maakonna täitevkomiteede korraldusel ja loal. Kolmandaks vaatab revisjonikomisjon, kas pole esinenud juhtumeid, kus on teostatud kahe naaberkolhoosi maade vahetamine ilma kolhoosnike üldkoosoleku sellekohase otsuseta. Eesti NSV-s on aset leidnud fakte, et kolhoosidele antakse juurdelõikeid kolhoos-

nikute üldkoosolekult nõusolekut küsimata, ilma et selgitataks, kas kolhoos on võimeline antud momendil seda maad majandama. Analoogiliste artelli põhikirja rikkumiste faktide ilmnemisel teatab revisjonikomisjon sellest viivitamatult vastava rajooni täitevkomiteele ja vajaduse korral NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kolhooside Nõukogu esindajale Eesti NSV Ministrite Nõukogu juures.

Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon, kuidas kolhoos kasutab oma maid, kas ei esine nende väljarentimise või kellelegi ajutiseks kasutamiseks väljaandmise juhtumeid. Olgu märgitud, et ühismaasse kuuluvat põllumaad ei tohi kolhoos anda kasutamiseks ei kolhoosnikutele, asutistele ega organisatsioonidele. Heinamaa kasutamise õigusest (heina niitmisest) võib kolhoos ajutiselt loobuda teise kolhoosi kasuks juhul, kui kolhoosil on heinamaid külluses karja söödatarbe rahuldamiseks ning teisel kolhoosil on neid napilt, sealjuures teostatakse heinamaade teisele kolhoosile kasutamiseks andmine maakonna täitevkomitee nõusolekul ja vormistatakse vastava lepinguga. Niisuguse heinamaa pealt tasub riiklikud müügikohuslikud normid see kolhoos, kes seda heinamaad kasutas. Ühiskarjamaad võib kolhoos lubada kasutamiseks loomade karjatamiseks hästi töötanud kolhoosnikutele ja ka maal elunevatele töölistele, teenistujatele ning maaintelligentsile juhul, kui nende loomade karjatamine riigi reservmaadel millegi pärast ei ole võimalik. Karjatamise õiguse eest kolhoos neilt mingit tasu ei võta, kuid võib neilt nõuda, et nad kannaksid osa kulusid, mis on seotud karjamaa korrashoiuga (kaevude ehitamine, kuivendamine, koplite rajamine jne.).

Rööbiti maakasutamise revideerimisega kontrollib revisjonikomisjon, kuidas kolhoos majandab ja ekspluateerib tema territooriumil asuvat metsa, kas ei esine metsade laastamisi, kas metsamaterjali eraldamine kolhoosnikute isiklikeks tarveteks toimub tasu eest, kas kasutatakse sellest laekunud summad metsa majandamise ja hooldamise kulude katteks jne. Metsa majandamises esinevate puuduste ja väärnähtuste kohta koostab revisjonikomisjon akti, mille ärakirja lähetab metsamajandile, kelle tegevuspiirkonnas kolhoos asub.

Lihtsate maapõuevarade (savi, lubi jne.) kasutamise kontrollimisel valvab revisjonikomisjon selle üle, et nende töötlemisel peaks kolhoos kinni abiettevõtete suhtes üles seatud nõuetest: 1) et nad oleksid seotud põllumajandusega või

täienduseks sellele, 2) et kõik tööd neis teostatakse kolhoosnikute endi tööjõuga ja 3) et need ettevõtted oleksid oma iseloomult abiettevõtteiks kolhoosi põhiharule — põllumajandusele.

Turbalademetega olemasolul kontrollib revisjonikomisjon, et turba töötlemine toimuks vastavalt rajooni täitevkomitee põllumajandusosakonnas kinnitatud turbaleiukoha ekspluateerimise plaanile.

Põllumajandusliku artelli põhikirja punkt 3 näeb ette, et kolhoosi maad jagatakse põldudeks vastavalt üldkoosoleku poolt kinnitatud külvikorradele. Kuivõrd Eesti NSV kolhoosides on praegu toimumas kolhooside maade massiivistamine ja üleminek õigete külvikordade sisseseadmisele, kontrollib revisjonikomisjon selle töö kulgu, osutades erilist tähelepanu sellele, kas põldudel teostatavad külvivid tagavad kiiret ja viljakust kahjustamatut üleminekut õigele külvikorradele, kusjuures veelkord kaalub, kas sisseseatav külvikord (või külvikorrad) kindlustab kolhoosi eelseivate majanduslike ülesannete edukat täitmist.

Revisjonikomisjon peab meeles pidama, et kolhoos ei või enda algatusel ilma Eesti NSV Ministrite Nõukogu loata vähendada kolhoosi põllumaa pindala.

Eriti suur töö lasub revisjonikomisjonil õue- ja aiamaafondi maade kasutamise õigsuse kontrollimisel. Eesti NSV kolhoosides võib kolhoosipere isiklikus kasutuses oleva õue- ja aiamaa suurus olla, arvestamata eluhoonete all olevat maad, 0,25 kuni 0,60 hektaari. Õue- ja aiamaa kasutamise õigust omavad kõik kolhoosipered, kelle tööjõulised liikmed töötavad välja kohusliku normipäevade miinimumi. Lakates töötamast kolhoosis, kaotab kolhoosnik õue- ja aiamaa kasutamise õiguse. Samuti kaotab ta selle õiguse siis, kui ta rendib välja temale isiklikuks kasutuseks antud õue- ja aiamaa kellelegi teisele, hoolimata sellest, kas see teine isik on kolhoosi liige või mitte. Õue- ja aiamaade kasutusele andmine mitte kolhoosi liikmetele on keelatud. Erandi sellest moodustavad maal töötav intelligents, töölised ja teenistujad, kes elavad kolhoosi territooriumil ning kelle maaga varustamine riigi reservmaadest on raskendatud või täiesti teostatamatu.

Nõukogude valitsuse ja bolševike partei sellekohaste määrustega on kolhoosidel lubatud anda kolhoosi õue- ja aiamaafondist maid järgmistele mitte kolhoosi liikmeks olevatele isikutele (tingimusel, kui artelli õue- ja aiamaafon-

dis on vabu maid): oma erialal töötavatele agronoomidele, zootehnikutele, veterinaararstidele, maakorraldajatele, traktorijaama vanem-mehaanikutele, agro-metsamelioraatoritele ja maa koolide õpetajatele — kuni 0,25 hektaari perekonna kohta, teistele maal elunevatele töölistele ja teenistujatele kuni 0,15 hektaari. Sellesse pindalasse on kaasa arvatud ka eluhoonete all olev maa.

Õue- ja aiamaa andmine ülalloetletud perekondadele toimub ainult kolhoosnikute üldkoosoleku otsusel ning peab olema sisse kantud üldkoosoleku protokollidesse.

Asudes revideerima õue- ja aiamaafondi kuuluvate maade kasutamise õigsust, kontrollib revisjonikomisjon, kas kolhoosiperede isiklikus kasutuses oleva maa suurus ei ületa põhikirjas ettenähtud suuruse määra, kas õue- ja aiamaad ei kasuta kolhoosist tegelikult lahkunud isikud, kas ei esine kolhoosiperede fiktiivset jagamist ning kas ei anna kolhoosnikud nende kasutusse antud õue- ja aiamaid kasutamiseks (tasu eest või tasuta) isikutele, kellel selleks pole mingit õigust. Revisjonikomisjon peab välja selgitama ka selle, kus asetsevad kolhoosiperede isiklikus kasutuses olevad õue- ja aiamaad, kas ei esine juhtumeid, kus õue- ja aiamaaks eraldatud maatükk asub keset kolhoosi põldu või lõikub kiiluna viimasesse, raskendades ühispõllu harimist, kas õue- ja aiamaad on ühismaadest eraldatud piirimärkidega jne. Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon, kuidas peetakse kolhoosi kontoris maade arvestust ja kas kõik raamatutesse tehtud sissekanded on tõestatud vastavate dokumentidega.

Kahtluste tekkimisel kutsub revisjonikomisjon kolhoosi juhatuse kaudu kohale maakorraldaja kahtlust äratanud küsimuse lahendamiseks.

XIV. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ VARA ÜHISTAMISE LÄBIVIIMISE ÕIGSUSE KONTROLLIMISEL.

Eesti NSV kolhoosides lasub revisjonikomisjonil üks ütesanne, missugusega revisjonikomisjonidel vanades liiduvabariikides, kus kolhoosikord on kindlustunud enam kui kümme aastat tagasi, tegelda ei tule. See on ühistamise läbiviimise õigsuse kontrollimine.

Põllumajandusliku artelli põhikirja punkti 4 kohaselt ühistatakse talupidaja kolhoosi astumisel kõik temale kuulu-

nud tööloomad, põllumajanduslik inventar, seemnetagavarad, söödad kollektiviseeritud karja toitmiseks vajalikus ulatuses, artelli majapidamiseks tarvilikud majapidamishooned ning kõik põllumajandussaadusi töötlevad ettevõtted.

Teine nõue, mis tuleneb põhikirja punktist 2, seisneb selles, et astudes kolhoosi, loovutab talupidaja oma maa kasutamise õiguse kolhoosile.

Kolmandaks kohustub ta tasuma kolhoosi kassasse rahalise sisseastumismaksu 20 kuni 40 rubla ulatuses pere kohta. Sisseastumismaks täies ulatuses ja kollektiviseeritud vara väärtusest $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ arvatakse kolhoosi jagamatusse fondi, kuna ülejäänud osa arvatakse artelli liikme osamaksuks.

Ühistamise läbiviimise õiguse kontrollimisel peab revisjonikomisjon tegema selgeks, kas talupidaja on täitnud oma kohustused — vara ühistamise, maa kasutusõiguse üleandmise ja sisseastumismaksu tasumise osas.

Revisjonikomisjon kontrollib, kas kõik ühistamisele kuuluv vara on ühistatud ja hinnatud ning kuidas on hindamine läbi viidud, kas ei esine juhtumeid, et üksikud tööloomad või põllumajanduslik inventar on hinnatud ülemäära kõrgelt või vastupidi — ülemäära madalalt. Seejuures selgitab revisjonikomisjon, kas ühistatud vara arvamisel jagamatusse fondi on kinni peetud põllumajandusliku artelli põhikirja nõuetest, kas selle protsendi kindlaksmääramisel on arvestatud majapidamise jõukusega või mitte.

Samasugust kontrolli teostab revisjonikomisjon ka sisseastumismaksude tasumise osas, pidades silmas, et majanduslikult nõrgemad pered on kohustatud maksma 20 rubla, kuna jõukamatele on sisseastumismaks 40 rubla pere kohta. Kui ilmneb, et sisseastumismaksud on maksmata, nõuab revisjonikomisjon juhatuselt, et viimane kasseeriks selle lähemal ajal kolhoosnikutelt sisse. Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon, kas kõik ühistatud vara on võetud arvele ja kantud inventariraamatusse. Tuleb silmas pidada, et kolhoosnikud ei oma õigust soetada endale isiklikult vara, mis põhikirja järgi kuulub ühistamisele, ja selle soetamist peab kvalifitseerima kui põhikirja jämedat rikkumist. Juhul, kui kolhoosnik keeldub sisseastumismaksu tasumisest või venitab selle tasumisega, võib kolhoosi juhatus selle kinni pidada temal saadaolevast rahalisest tulust.

Revisjonikomisjon kontrollib, kuidas on vormistatud ühistamisaktid, kas iga akti kohta on tehtud vastav otsus vara väärtuse arvamise kohta jagamatusse fondi ja osamaksu

arvele, ning millal see on tehtud. Selle ala kontrollimisel juhindub revisjonikomisjon Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Eestimaa K(b)P Keskkomitee 16. juuni 1949. a. määrusest.

*

Pärast kolhoosi kõikide majandusharude revideerimist koostab revisjonikomisjon üldise revideerimisakti, mis peab sisaldama kõiki Eesti NSV Põllumajanduse Ministeriumi tüüp-juhendi kolhoosi revisjonikomisjoni töö kohta viimases osas nõutavaid andmeid. Enne revideerimisaktile alla kirjutamist tutvustab revisjonikomisjon sellega kolhoosi esimeest, arvepidajat ja teisi sellest huvitatud isikuid. Pärast seda kinnitatakse revideerimisakt ja revisjonikomisjoni ettepanekud töö parendamise kohta kolhoosnikute üldkoosoleku poolt ning sellest momendist on need juhatusale kohuslikud täitmiseks. Revisjonikomisjoni ülesandeks jääb aga kontrolli teostamine tema enda ettepanekute ellurakendamise üle.

XV. REVISJONIKOMISJONI TÖÖ KOLHOOSI JUHATUSE AASTAARUANDE KOHTA OTSUSE KOOSTAMISEL.

Põllumajandusliku artelli põhikirja viimases punktis on märgitud, et — «juhatus poolt üldkoosolekule esitatava aastaaruande kohta teeb revisjonikomisjon oma otsuse, mille üldkoosolek ära kuulab otsekohe pärast juhatus aruannet.» Selle otsusega täiendab revisjonikomisjon juhatus aruannet ja annab oma hinnangu juhatus majanduslikule ning finantstegevusele, s. t. esineb kaasaruandega selleks, et üldkoosolek saaks objektiivse ülevaate kolhoosi ja juhatus tegevusest möödunud aastal. Selleks aga, et anda objektiivset ülevaadet kolhoosi saavutustest, kolhoosis esinenud puudustest, peab revisjonikomisjon aegsasti tutvuma juhatus aastaaruandega ja kontrollima selle vastavust tegelikule olukorrale.

Aastaaruande kontrollimist alustab revisjonikomisjon sellega, et teeb kindlaks, kuidas tugevneb ja kasvab kolhoosi ühismajand ning kas on tagatud selle edasine kasv tulevikus. Konkreetselt kontrollib revisjonikomisjon, kas on kindlustatud kolhoosi ühiskondliku rikkuse — naturaali- ja rahaliste tulude, jagamatute fondide, ehituste ja loomade

arvu, inventari, seemne-, sööda-, põhi- ja kindlustusfondide — kasv.

Ühtlasi kontrollib revisjonikomisjon, kas aastaaruandes on õigesti näidatud kolhoosi sissetulekud taimekasvatusest, loomakasvatusest, abiettevõtetest ja muudest allikatest, võrreldes aastaaruandes toodud andmeid sissekannetega naturaal ja rahaliste sissetulekute arvestuse raamatutes. Et saada näitlikku pilti võrdlemise tulemustest, võib soovitada koostada järgmise tabeli:

(tuhandetes rublades)

Sissetuleku liigid	Plaan	Täidetud		Eelarve tulude osa täitmise %
		Aastaaruande andmetel	Revideerimise tulemuste andmetel	
1. Taimekasvatusest	43,7	47,7	47,7	109,2
2. Loomakasvatusest	326,0	265,1	265,1	81,3
3. Abiettevõtetest	—	0,3	0,25	—
4. Möödunud aastate toodangu realiseerimisest	—	1,6	1,6	—
5. Muud rahalised sissetulekud	1,8	2,7	2,75	152,7
Kokku	371,5	317,4	317,4	85,7

Samasugune tabel koostatakse ka kolhoosi kulude kohta. Pärast seda asub revisjonikomisjon kontrollima järgmist: kas loomade arv kolhoosis aasta vahetusel vastab riiklikule loomakasvatuse arendamise plaanile, kasutades selleks inventuuri andmeid, kas naturaal- ja rahaliste tulude jaotamine on toimunud õiglaselt või mitte, kas ei esine kolhoosi põhikirja rikkumisi toodangu ja raha arvamise osas ühiskondlikesse fondidesse, kas kolhoos on õigeaegselt õiendanud oma kohustused riigile ning traktorijaamaga, maaparandusjaamaga jne. sõlmitud lepingute järgi, kas on kõik selleks ette nähtud vahendid kantud kapitaalvahetuste arvele, kas kolhoosi aastabilansis näidatud raha, saaduste ja vara seis vastab tegelikkusele või mitte, kas kolhoosi aastaaruandes näidatud arvelduste seis organisatsioonide, asutiste ja isikutega peegeldab õigesti tegelikku olukorda, kas kolhoosis on küllaldaselt põllumajandussaadusi ja raha, et välja anda kolhoosnikutele nende osa kolhoosi tuludest normipäevade järgi, kas seemne- ja söödafondidesse eraldatud teravili, juurvili ja koresööt katavad kolhoosi seemne- ja söödatarvet.

Kuna kolhoosi aastaaruande tabelid kajastavad kolhoosi tegevuse tulemusi möödunud aasta kohta, kontrollib revisjonikomisjon nende tabelite andmeid, võrreldes neid sissekannetega raamatutes (koguseliselt ja summaliselt) ning inventuuriandmetega. Sellist kontrolli peab revisjonikomisjon tegema aastaaruande kõikide tabelite osas.

Tavaliselt viiakse enne aastaaruande koostamist kolhoosis läbi täielik varade inventeerimine. Inventeerimist teostatakse vastavas juhendis antud juhtnööride kohaselt. Inventeerimise komisjoni kuuluvad: kolhoosi esimees, arvepidaja ja 2 kuni 3 kolhoosnikut, ning selle komisjoni tööst võtavad vahetult osa ka kõik revisjonikomisjoni liikmed. Revisjonikomisjoni liikmed jaotavad töö endi vahel nõnda, et igaüks neist teostab kontrolli inventuuri läbiviimise üle kolhoosi majapidamise eri harus. Siinjuures olgu märgitud, et revisjonikomisjoni töö tõhustamiseks on soovitav, et oma esimesel organisatsioonilisel koosolekul jaotaks revisjonikomisjon oma liikmete vahel töö järgmiselt:

- 1) revisjonikomisjoni esimees — komisjoni töö üldine juhtimine;
- 2) revisjonikomisjoni sekretär — kontroll kartuli ja köögivilja arvestuse üle;
- 3) revisjonikomisjoni üks liige — kontroll loomakasvatuse üle;
- 4) revisjonikomisjoni teine liige — kontroll teravilja, söödakultuuride jne. kasvatuse üle;
- 5) revisjonikomisjoni kolmas liige — kontroll linnufarmide ja abiettevõtete töö üle.

Sellise töö jaotuse juures eeldatakse, et kvartali revideerimistest võtavad osa kõik revisjonikomisjoni liikmed, kuna vahepeal kontrollib iga revisjonikomisjoni liige pidevalt ala, mis temale on kontrollimiseks usaldatud. Aastainventuuri tegemisel on niisuguse tööjaotuse juures igal revisjonikomisjoni liikmel kerge orienteeruda selles kolhoosi majapidamisharus, mida tema kontrollib. Inventeerimisel kontrollib revisjonikomisjon jääkide kindlakstegemise õigsust ning kasutab inventuuri andmeid juhatare majandusliku ja finantstegevuse kontrollimisel.

Võttes kokku aastainventuuri, arvestuse seisukorra ja aastaaruande tabelite kontrollimise tulemused, asub revisjonikomisjon otsuse koostamisele kolhoosi juhatare aastaaruande kohta. Rööbiti sellega koostab revisjonikomisjon ka aruande oma töö kohta aasta jooksul. Revisjonikomis-

joni otsus juhatuse aastaaruande kohta esitatakse kolhoosnikute üldkoosolekule kirjalikult. Otsuses märgib revisjonikomisjon, millised ebatäpsused on tema poolt avastatud aastaaruande kontrollimisel, milliste andmetega ja mis pärast ei saa revisjonikomisjon nõustuda ning millised on revisjonikomisjoni ettepanekud aastaaruande täpsustamiseks, muutmiseks ja täiendamiseks.

Otsus peab kajastama niihästi aastavahetusel kui ka aasta jooksul tehtud revideerimiste tulemusi. See peab olema kokkuvõtlik, kolhoosielu kõiki külgi haarav ja valgustav dokument.

Enne otsuse koostamist teeb revisjonikomisjon selle kondikava-plaani, et hõlmata kõiki küsimusi, midagi vahele jätmata. NSV Liidu Põllumajanduse Ministeerium soovitab revisjonikomisjonil otsuse koostamisel kasutada järgmist plaani:

1. Kas aastaaruanne on koostatud õigeaegselt.
2. Kas on õigesti arvestatud naturaalsed ja rahalised sissetulekud.
3. Kas loomade arvuline seis ja muu vara vastab arvestusraamatute sissekannetele.
4. Kuidas on täidetud tootmisplaan, loomakasvatuse arendamise plaan, tulude-kulude eelarve. Kas ei esine põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumisi.
5. Kas kolhoos on täitnud täielikult ja õigeaegselt riiklikud müügikohuslikud normid, naturaaltasu traktori-jaama poolt tehtud tööde eest, kontraheerimise lepingud ja kohustused riiklike maksete alal.
6. Kas kolhoos on kindlustatud seemnete ja söödaga aastatarbe ulatuses ning kas on moodustatud kõik nõutavad fondid kooskõlas põllumajandusliku artelli põhikirjaga ja vastavalt valitsuse ning partei sellekohastele otsustele.
7. Kas kolhoosi rahalistest tuludest on õigesti eraldatud summad jagamatute fondide täiendamiseks ja kultuurilisse fondi.
8. Kas kõik jagamatu fondi ja kapitaalvahutuse arvele kandmiseks kuuluvad summad on sinna kantud. Kas kapitaalvahutuste summad on kulutatud otsese sihituse järgi.
9. Millises seisukorras on kolhoosi arveldused organisatsioonidega, asutistega ja isikutega.
10. Millises seisukorras on kolhoosi arveldused kolhoosni-

kutega neile normipäevade alusel välja antud naturaalse ja rahaliste avansside osas, lõpliku arvelduse ja arvelduste osas lisatasu alal.

11. Kas normipäevad on arvestatud õigesti, milline on kolhoosis distsipliin, palju on kolhoosis kolhoosnikuid, kes pole välja töötanud kindlaksmääratud normipäevade miinimumi, ning kuivõrd rangelt on kolhoosis kinni peetud normipäevade kulutamise plaanist.
12. Millises seisukorras on kolhoosis arvestus ja aruandlus.

Oma otsuse kannab revisjonikomisjon ette üldkoosolekule.

Andes kolhoosnikute üldkoosolekule aru oma tegevusest, teatab revisjonikomisjon, kuidas ta on oma tööd organiseerinud, milline aktiiv on loodud revisjonitöö parandamiseks, ja ka seda, kuivõrd plaanipäraselt on revisjonikomisjoni töö kulgenud. Märkides, mitu revideerimist ja kontrollimist on revisjonikomisjon teostanud, näidatakse aruandes üksikasjaliselt, mis on kutsunud esile revideerimisi väljaspool plaani ning milliseid tulemusi on need revideerimised andnud. Kõneldes revisjonikomisjoni tööst teeb aruandja, kelleks tavaliselt on revisjonikomisjoni esimees, üldkoosolekule teatavaks, missuguseid kuritarvitusi on revisjonikomisjon revideerimisel avastanud ning mis on tehtud süüdlaste karistamiseks ja säärase juhtude vältimiseks tulevikus. Aruande lõpu osas teeb revisjonikomisjon oma ettepanekud kolhoosi töö parandamiseks, määratledes selleks rakendamisele võetavad abinõud.

Kuid revisjonikomisjoni töö ei seisne üksnes negatiivsete, eitavate nähtuste esiletoomises. Revisjonikomisjon peab näitama ka häid külgi juhatuse töös, esile tõstma kolhoosi eesrindlasi, ausaid ja tublisid kolhoosnikuid, kes on kohuse truult võidelnud kolhoosi ühismajandi tugevdamise ja ühiskondliku omandi suurendamise eest.

Juhul, kui revisjonikomisjon on aasta jooksul töötanud pidevalt, süsteemikindlalt, on temal otsuse tegemine kolhoosi juhatuse aastaaruande kohta üsna hõlpus. On ta aga olnud loid, on ka otsuse tegemine raske, ning suurt pingutust nõudev töö.

*

Nagu on öeldud käesoleva brošüüri sissejuhatavas osas, sõltub revisjonikomisjoni töö edukus sellest, kuivõrd hästi

oskab ta enda ümber koondada kolhoosnikute laia aktiivi. Revisjonikomisjoni töö on kolhoosidemokraatia eredamaid väljendusvorme. Selle demokraatia ulatuslik kasutamine on üks neid tegureid, mis tagavad kolhoosile majandusliku heaolu ja organisatsioonilise tugevuse. Seda ei tohi meie kolhooside kolhoosnikud hetkekski unustada.

Kasutatud kirjandust.

1. Põllumajandusliku artelli tüüp-põhikiri. Tallinn 1949.
2. Tüüp-juhend kolhoosi revisjonikomisjoni töö kohta. Tallinn 1949.
3. Juhend dokumentide koostamiseks ja arveraamatute pidamiseks kolhoosides arvepidamise lihtsüsteemis. Tallinn 1949.
4. V. Smõslov ja V. Maamägi. Kolhoosi algdokumentatsioon. Tallinn 1949.
5. С. Т. Григорьев, В. А. Чувиков, Н. П. Сиделкин. Ревизия финансово-хозяйственной деятельности колхоза. Москва 1949.
6. Г. Назаров и М. Сенчищев. Ревизия хозяйственно-финансовой деятельности правления колхоза. Москва 1939.
7. А. В. Панин, Н. Н. Хмелев. Финансы, учет и отчетность в колхозах. Москва 1948.

Sisukord.

I.	Revisjonikomisjoni töö tähtsus	3
II.	Revisjonikomisjoni ülesanded	5
III.	Revisjonikomisjoni töö organiseerimine	6
IV.	Revisjonikomisjoni töö riiklike kohustuste täitmise kontrollimisel	16
V.	Revisjonikomisjoni töö kolhoosi tulude-kulude eelarve täitmise kontrollimisel	19
VI.	Revisjonikomisjoni töö rahasummade, väärtpaberite ning asutiste ja isikute arvelduste kontrollimisel	24
VII.	Revisjonikomisjoni töö normipäevade arvestuse õigsuse kontrollimisel	32
VIII.	Revisjonikomisjoni töö kolhoosi liikmetega arvelduste kontrollimisel	40
IX.	Revisjonikomisjoni töö saaduste ja materjalide seisu kontrollimisel	46
X.	Revisjonikomisjoni töö vara ja kariloomade seisu kontrollimisel	53
XI.	Revisjonikomisjoni töö arvestuse ja aruandluse kontrollimisel kolhoosis	56
XII.	Revisjonikomisjoni töö tulude jaotamise õigsuse kontrollimisel	59
XIII.	Revisjonikomisjoni töö maa kasutamise õigsuse kontrollimisel	63
XIV.	Revisjonikomisjoni töö vara ühistamise läbiviimise õigsuse kontrollimisel	66
XV.	Revisjonikomisjoni töö kolhoosi juhatuse aastaaruande kohta otsuse koostamisel	68

Vastutav toimetaja
V. Last.

Tehniline toimetaja
E. Plaks.

Ladumisele antud 30. VIII 1950.
Trükkimisele antud 7. X 1950. Pa-
ber 54:84 cm ¹/₁₆. Trükiarv 2000.
Trükipoognaid 4,75. Formaadile
60:92 kohaldatud trükipoognaid
3,89. Arvutuspoognaid 4,91.
MB-06982. Tõllimise nr. 2713.
Trükikoda „Ühiselu“, Tallinn,
Pikk 40/42.

На эстонском языке.
А. Прейнвалтс. Задачи ревизион-
ной комиссии колхоза.

Hind rbl. 2.65.

VIGADE ÕIENDUS

On trükitud: Peab olema:
Lk. 17 rida 25 blalt nüüd võrrelda neid võrrelda

RBL. 2.65

A-18643

TÜ RAAMATUKOGU



1 0300 00448795 7